

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KARAMAN OĞULLARI BEYLİĞİ MADENİ PARALARI

Cüneyt ÖLÇER

KARAMAN OĞULLARI BEYLİĞİ MADENİ PARALARI

Cüneyt ÖLÇER

Çizim ve fotoğraflar : GARO KÜRKMAN

**Özel metodu ile bana Eski Yazı öğreten
ve Osmanlı Madeni Paraları dünyasını
açan TEVFİK BİRİCİK'in muhterem
hatırasına**

Cüneyt ÖLÇER

Ö N S Ö Z

Senelerden beri Osmanlı madeni paraları ile ilgilenmekte ve çalışmalarımı küçük kitaplar halinde yayınlayarak, bilgi ve bulgularımı dünya numismatik alemine aktarmaktayım.

Osmanlı paraları dışında elime geçen İslâmi paraları da gayri muntazam ve henüz okunmamış bir halde muhafaza etmekte idim.

Bir pazar günü evimde, bu bir tarafa koyduğum ve Osmanlı olmadığı için ihmal ettiğim paralara göz atarken, elime «Mehmed bin Bayezid» ibareli değişik tarzda bir gümüş dirhem geçti. Dikkatle incelediğimde bu paranın bir Karamanoğlu parası olduğunu ve Osmanlı Sultanı Çelebi Mehmed adına 824 hicri yılında Konya'da darb edildiğini gördüm; elinizdeki kitabımın kabını süsleyen bu paraya ait hiç bir yayın yoktu ve Karamanoğullarının Osmanlılar ile müşterek bastırdıkları bir paranın varlığı da bilinmiyordu.

Bunun üzerine, diğer İslâmi paralarımı da elden geçirerek 40 - 50 aded kadar Karaman parasına malik olduğumu hayretle ve sevinçle gördüm.

Ve bu andan itibaren bu tür paralara daha çok dikkat eder oldum.

Yurt dışında Berlin Devlet Müzeleri, Londra British Museum, Oxford Ashmolean Museum ve Paris Bibliotheque National Müzesi ile Amerika Birleşik Devletleri Washington Smithsonian ve Amerikan Numismatic Association koleksiyonları ile yurd içinde İstanbul Arkeoloji Müzesi (sadece teşhirdeki paralar) Antalya, Afyon Karahisar, Karaman, Konya, Kayseri ve Bursa müzelerindeki incelemelerimle yeni ve bilinmeyen Karaman paralarının varlığına vakıf oldum.

Karamanoğulları, bilindiği gibi, 170 yıl süren varlıkları boyunca Anadolu'da, Konya - Karaman - Ermenek - Niğde - Alaiye Bölgelerinde önemli bir muntıkayı sürekli olarak kontrolleri altında bulundurmışlardır.

14 üncü yüzyıl başlarında Osmanlılar, Söğüt - Bilecik ve bilâhare Bursa'nın ilavesi ile küçük bir bölgenin hakimi iken, aynı yıllarda Karamanoğulları yukarıda bahis konusu edilen büyük bir ülkenin sahibi idiler. (Harita 1).

Osmanlılar Bizans'a komşu olmalarının avantajını İslâm cihadı şeklinde değerlendirerek, sür'atle arazi kazanıp kuvvetlenirken, Karamanoğulları çevrelerinde Türk Beyliklerinin var oluşu dolayısı ile aynı hudutlar ile yetinmek zorunda kalmışlardır. Ancak Selçuk Devletinin varisi oldukları iddiasından bütün tarihleri boyunca hiç bir zaman vaz geçmemişlerdir.

Osmanlılar ise, Karamanoğullarına verdikleri önemi, aile bağlarını sınıksız tutmak şekli ile göstermişler, ve bir Osmanlı Prensesini daima Karaman sarayında Beyin eşi ve Osmanlı temsilcisi olarak bulundurmışlardır.

Osmanlılar Konyayı işgal ettiği ve kendisine «Niçin savaşıp da askerlerin telefine sebep olduğu» sorulduğu zaman, kayınbiraderi Yıldırım Bayezid'e «Aramızda ne fark var, Sen Osmanlılar Beyi isen, ben de Karaman Beyiyim, elbet ülkemi son nefesi kadar koruyacağım» diyebilen bir Alaeddin Bey olsun, seksen sene sonra sonuncu Karaman Beyi Pir Ahmed in ölümünü takiben aile reisi olan ve II inci Bayezid ile taht mücadelesi yapan Cem Sultanı yanına alıp Silifke Dağlarında saklanarak Osmanlılarla yaşam kavgasını sürdürmeğe çabalamış Kasım Bey olsun, hepsi Karaman Oğullarını yaşatmak tutkusunu sürdürmüştür.

Selçuk Devleti gibi, Selçuk sanatının da varisi olan Karamanoğulları, bilhassa, Alaeddin Bey, Alaeddin Mehmed Bey ve Mehmed oğlu İbrahim Bey zamanında, en güzel ve zarif paralarını darb etmişlerdir.

Alaeddin Bey döneminde, fevkalade süslü nakışlı Karaman paralarının darb edildiği 792 Hicri yıllarında, Osmanlı Yıldırım Bayezid in basit akçesi Karaman Oğullarının sanat kudretini ve gelişmiş zevk anlayışını açıkça ortaya koyar.

Ayrıca Karamanoğulları paralarından başka hiç bir İslâm

parasında görülmeyen duaların yer alması, bu madeni paralara nümismatik âleminde özel ve eşsiz bir yer vermektedir.

Başlangıçtaki «Korku devri» paraları da dahil bütün Karaman paraları, süsleme san'atının şüphesiz şaheserleridir.

Kitabumdaki açıklamalarda paranın fotoğrafı ve şeklinin çiziminden başka bunların eski Türkçe yazılışlarını ve okunuşlarını yazdığım gibi, bu günkü anlamlarını da ekledim. Böyle yapmaktaki gayem, Eski Türkçe yani Osmanlıca'yı bilmeyen genç neslin (ki bu genç nesil artık neredeyse 60 yaşındadır), geçmiş tarihimize bugünü birbirine bağlayacak olan Eski Türkçe yazıların anlamasına yardımcı olmaktır.

Çünkü, 600 yıllık Osmanlı İmparatorluğunun kütüphaneleri bu yazı ile yazılmış ciltlerle doludur, bütün arşivler, belgeler, tapu kayıtları, nüfus kütükleri hep o günün yazısı olan Osmanlıca olarak yazılmıştır. Her Türk aydınının bu yazıyı bilmesi kanaatimce gereklidir.

İlk ve Orta eğitimin yeni Latin Harfleri ile yapılması, yurdu-muzda okur-yazar oranını % 5 lerden % 60 lara getirerek, faydasını ve önemini tartışmasız ispatlamıştır.

Ancak liselerimizde, bir müzik veya resim dersi gibi, Edebiyat dersleri içinde kısa ve özlü bir Osmanlıca dersinin de yer alması, bugün için artık başlatılmalıdır. Bir Türk aydını, Tevfik Fikret'ini, Ahmet Haşim'ini o günün yazısı ile okuyup anlayabilmelidir.

Eski yazı ise, maalesef sadece din ile ilgili bir harf sistemi olarak yalnız bir yoruma tabi tutulmuş ve din eğitiminin dar çerçevesine terk edilmiştir. Halbuki diğer birçok önemli konuda olduğu gibi, Osmanlı paraları araştırma ve incelemelerinde de eski yazının bilinmesi gereklidir. Aksi halde şanlı geçmişimizin en önemli belgelerinden olan madeni paraların etüdü için de yabancı uzmanların yardımına muhtaç olunacağı acı bir gerçektir.

Karaman Oğulları paraları ile ilgili bu kitabım şüphesiz, bu kudretli Beyliğin tüm paralarını kapsamamaktadır.

Bu konuya eğilecek araştırmacılar, değişik Karaman Oğulları paralarına özel koleksiyonlarda veya incelemek fırsatını bulamadığım müzelerde rastlayabileceklerdir. Gelecekteki bu çalışma sonuçları, iskeletini kurduğum ve sunduğum Karamanoğulları

dönemi para dünyasını bütünleyecektir. Herhalde tümü ile aydınlığa kavuşmamış Anadoludaki Beylikler Dönemi tarihine en sağlıklı belge olan madeni paralar, çok bilgi ekleyecektir.

Karamanoğulları kitabımın gelişmesi esnasında baş vurduğum herkes bana ellerinden gelen yardımı göstermekte tereddüd etmediler.

Başta ileri yaşına rağmen, arap ve fars dillerine vukufu dolayısı ile paraların üzerindeki duaları okuyup manalarını açıklayan muhterem İ. H. Konyalı olmak üzere, Türkiye Müzelerindeki paraları araştırmama imkân sağlayan Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü teşkilâtı ile, Konya, Afyon, Niğde, Kayseri Müzeleri Müdürlüklerine, İstanbul Arkeoloji Müzesi İslam Paraları Seksiyonu Şefi Teoman Caniklioğlu'na, Kayseri Kültür Müdürlüğü Mehmet Çayırdağ'a, Karaman Müzesi Müdürü İlhan Temizsoy'a, Bursa Müzesi Müdürü Salih Küçük ve Para Seksiyonu Şefi Bengi Çorum'a, tetkik ettiğim paraların alçı ve fotoğraflarını gönderen Berlin Devlet Müzeleri Nümuzmatik Bölümü Şefi, Dr. Simon'iye Paris Bibliotheque Nationale İslam Paraları kısmı Müdürü Mme. Arlette Negre'ye, USA Smithsonian Müzesi Nümismatik Kabine Müdürü Clain Stefanelli'ye, İslam paraları Seksiyonu şefi Raymond Hebert'e, ANS İslam paraları Sekreteri Michael L. Bates'e, Amerikalı Nümismat dostlarım Kenneth MacKenzie, Stephan Album, İngiliz Nicholas Rhodes, C. M. Webdale, Oxford Ashmolean Müzesi Nümismatik Kabinesi Müdürü Helene Brown'a, Alman Numismat Kimyager Dr. Hans Wilski'ye; Koleksiyonlarındaki eşsiz paraları tetkik etmeme izin veren Yapı ve Kredi Bankası Genel Müdürlüğüne ve Kültür Kısmı Müdürü Nurhayat Berker'e, problemlerimin çözümünde yardımına koşan Tuncay Aykut'a, Koleksiyonlarındaki nadir bir paranın neşrine izin veren Sayın Kemal Ilıcak'a, koleksiyonlarını tetkikine izin veren arkadaşlarım, Dr. Kazım Ertürk, Tuncer Şen, Ömer Diler ve Celil Ender'e; kitabın İngilizceye tercümesini yapan Elizabeth - Robert Doran ve Maggie Quigly - Pınar'a Edebiyat Fakültesi Matbaasında Osmanlıca ibarelerin yazılmasını sağlayan Prof. Dr. Hakkı Dursun'a teşekkür ve minnetlerimi sunmayı borç bilirim.

Bu kitapta yer alan özel koleksiyonuma ait Karamanoğlu paralarını, kitabın yayımı ile birlikte bir Devlet Müzesine bağışlıyorum.

Çünkü içtenlikle inanıyorum ki, bulunması, toplanması oldukça kolay olan ve hemen hemen her aldede ziynet eşyası, kıymetli metâ olarak saklanmış yakın dönem Osmanlı paralarının aksine, bulunması son derece zor (başlıca dünya Müzelerinde ve özel koleksiyonlarda ancak 130 para tesbit edilebilmiştir), malzeme değerinin dışında karanlık bir dönemi aydınlatan belge niteliği yüzünden olağanüstü önem taşıyan bu Beylik dönemi paralarının, özel koleksiyonlar yerine mutlaka bir Devlet Müzesinde muhafaza altına alınması ve geniş kitlelere tanıtılması gerekmektedir.

Madeni Paralar ile ilgili 8 inci kitabımın basıldığı bu günde MUTLULUĞUMUN ASIL, NEDENİ AYLARCA ZAMANIMI AYIRDIĞIM NAKIŞLI İSİMSİZ MANGİRLARDAN APAYRI bir türde olmasına rağmen, Karamanoğulları paralarında da nakış san'atı güzelliğinin tekrar karşınıza çıkması ve zaman olarak da Anadolu'da bu daldaki sürekliliği göstermesidir.

III. Ahmed ve I. Mahmud devirleri madeni paraları da neşr edilebilirse, bu san'at zevkinin erişilen doruğu gözler önüne serilecektir.

Muhakkak olan Türk Madeni paraları zerafetin bir sembolüdür ve ben de ne mutlu ki bu zevkli olayın naçiz bir takdimciyim.

2 Şubat 1982

Cüneyt ÖLÇER

G İ R İ Ş

Anadolu Beyliklerinin Kurulma, Gelişme ve Dağılması (*)

«XIII. yüzyılın sonunda Anadolu Selçuklu devletinin kuvvetten düşmesi üzerine Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde birtakım beylikler ortaya çıkmışlardır. Anadolu Türklüğün yayılmasını ve güçlenmesini sağlayan siyasal hanedanlar, eski kaynaklarda «Tevâif-i Mülûk» diye anılıp sayıları büyüklü küçüklü olmak üzere yirmiyi geçmektedir. Başta merkezi otoritesinin zayıflaması olmak üzere birçok siyasi ve toplumsal olaylar sonucunda meydana çıkan bu beylikler, XIII. yüzyılın sonundan başlayarak hemen hemen -Dulkadir ve Ramazan oğulları beyliklerinin egemenliklerini kaybettikleri- XVI. yüzyılın başına kadar gelen bir süre içinde Anadolu'nun tarihî çehresini karakterize etmişlerdir.

XI. yüzyılda başlayan Selçuklu fetihleri Anadolu'ya çok sayıda Oğuz kitlelerinin akmasına sebep oldu. Başlarında liderleri olduğu halde bir çok savaşçı Türk boyları bu yeni fethedilen ülkeye geçtiler. Selçuklu devleti, Bizans imparatorluğu ile arasız çarpışma halinde bulunduğundan, batı sınırlarının güvenliğini sağlamak için bu boyları «Uc» denilen hudut bölgelerine yerleştirdi. Millî geleneklerini koruyan ve merkeze sıkı sıkıya bağlanamıyan bu uc sakinleri, düşman saldırılarını önler ve karşı akınlarla düşman memleketleri içine ilerlerdi. Ardı arası kesilmeyen bu hudut çarpışmaları kendilerini liderleri olan beylere sıkı sıkıya bağlamış ve imkân nisbetinde bağımsızlık ister bir hale getirmişti. Bu gaziler hükümetle aralarındaki münasebetlerinde kendi ehemmiyetlerini iyice bilerek hareket ederlerdi. Hele ağır idarî müdaha-

(*) Yaşar Yücel, Çoban Oğulları/Candar Oğulları Beylikleri T.T.K. Basımevi Ankara 1980 S. 1-8.

lelere karşı koymağa çalışırlar ve vergilere dayanamazlar, aksine devletten yurtluk, ulûfe ve askeri yardım isterlerdi.

Ancak XIII. yüzyılın başlarında I. Alâaddin Keykubad zamanında merkezi devlet otoritesi uc savaşçıları üzerinde de kendini kuvvetle hissettirmiş, batı sınırlarının oldukça istikrarlı hale gelmesi ve Bizans'a karşı bir barış siyaseti güdülmesi bunları hareketsiz bırakmıştı. Hattâ bu durum üzerine Alâaddin Keykubad'ın, büsbütün devlet emrine giren bu gazileri, Ermenistan'a, Trabzon Rum devletine ve Gürcistan'a karşı harekete geçirdiğini görürüz (1).

Fakat I. Alâaddin Keykubad'ın saltanatının son yıllarında uclarla devlet merkezi arasındaki bu ahenk bozulmaya başladı. 1220'den sonra Yakın-doğuda etkilerini hissettiren Moğol baskısı gerek Selçuklu devletinin, gerekse ucların bünyesinde bir çok değişikliklere sebep oldu: Moğolların önlerinden kaçan Türk göçebelerinin büyük uruklarını ve başıboş kalmış Harezmşah orduları kalıntılarını, kendisini Moğol istilâsından korumağa çalışan Selçuklu ülkesine sığınmağa sevk etti (2). Bunlar Selçuklu devletinin batı hudut boylarına yerleştirildiler. Bunların da katılması ile uclarda merkezi devlete karşı esasen mevcut olan gizli muhalefet unsurları daha da kuvvetlendi. 1240'da çıkan Baba İshak ayaklanması devlet ile uclar arasındaki ayrılığı büsbütün derinleştirdi ve devleti bu değerli savaşçı unsurların yardımından yoksun etti (3). Nihayet II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in 1243 yılında Köseadağ savaşında Moğollara yenilmesi, yeni bir durum yarattı. Aralarında şiddetli taht kavgaları yapan Selçuklu sultanları gitgide otoritelerini kaybettiler ve doğrudan doğruya İlhanlı devletine vergi vermeğe mecbur bir tâbi haline geldiler. İlhanlıların Anadolu'ya gönderdikleri ordu kumandanları bile Selçuklu sultanlarından daha çok nüfuza sahip bulunuyorlardı (4). Bilhassa Selçuklu veziri Muinüddin Pervane'nin ölümünden sonra Memlekette munmü, ağır vergiler halk arasında büyük huzursuzluk ve hoşnutsuz-

(1) Bk. Osman Turan, Alâaddin Keykûbad mad., İA.

(2) Bk. Cüveynî, Târîh-i Cihân-Güşâ, Mirza Muhammed nşr., E. J. W. Gibb Mem. XVI, I., London 1937, s. 115-116; B. Spuler, İran Moğolları, Cemal Köprülü çev., Ankara 1958, s. 36.

(3) Buna dair bk. İbn Bîbî, el-Evâmirü'l-Alâiyye, Tıpkı Basım, 1956, s. 498 v.d.; Ebû'l-Ferec, Ömer Rıza Doğrul Türkçe çev., 1945, s. 539 v.d.

(4) Bu savaş ve sonuçları hakkında bk. Osman Turan, Gıyaseddin Keyhüsrev madd., İA; aynı müellif, Selçuklular zamanında Türkiye. İst. 1971, s. 431.

tazam bir idare teşkilâtı kalmamış, Moğol kumandanlarının zuluk yaratmıştı. Moğolların nüfuzlarını o kadar kuvvetle hissetti-remedikleri hudut bölgeleri ise bu durum karşısında bağımsızlıklarını elde etmeğe çalıştılar ve gitgide Konya ile olan bağlarını gevşettiler (5). Selçuklu sultanları artık onların bağımsız olarak yaptıkları çeşitli hareketlere, hele Bizans ülkelerine yönelttikleri gaza akınlarına engel olamıyorlardı. Bizans'a karşı yapılan akınların bu sırada ucdan oturanlar için önemi her zamankinden daha fazlaydı. Oldukça uzun süren bir barış çağı boyunca hudut savaşçıları belli bölgelere yerleşmişler ve nüfus bakımından çoğalmışlardı. Selçuklular fatih seferlerini hazırlayamayacak hale gelince bunların durumu kararsızlaşmıştı. Bundan başka, -yukarda da söylendiği gibi- Moğollar önünden kaçmak zorunda kalan halk kitleleri, ağır vergilere dayanamıyan köylü ve şehirli, sirtillerinin çapula uğramasından çekinen ve buralarda sığınak arayan göçebeler uclara doğru akmağa başlamıştı. Bunlar arasında, Anadolu'nun yeni hâkimlerinin gözünden düşmüş olan siyasi sebeplerden dolayı kendi güvenliklerini sağlamayı düşünen Selçuklu devletinin belli başlı ileri gelenleri de vardı. Bu suretle sınır boyları, artık idareye ehliyetli ve siyasi şahsiyet sahibi unsurları da kazanmış bulunuyordu.

Alışık oldukları hayattan ayrılan ve birbirine aykırı unsurların birleşmesinden meydana gelerek gittikçe çoğalan bu kitleler arasında uc gazileri, diğerleri adına karar verecek bir unsur durumundaydılar. Bunlar yeni gelenler arasındaki askerî kuvvetler ve maiyetleriyle beraber buraya sığınan Selçuklu devletinin önemli şahsiyetleriyle birleştiler. Bu arada uclarda büyük rol oynayan diğer bir unsur da meydana çıktı: İran ve Türkistan'dan Anadolu'ya kaçan şeyhler ve dervişler, kendi memleketlerindeki halkın dinî ve aynı zamanda siyasi önderleri olmaları dolayısıyla, Moğollara karşı dayanmakta ön safta bulunuyorlardı. Tabii olârak Moğolların önünden kaçmak zorunda kalan bu kimseler zaten Moğolların kontrolü altında bulunan Selçuklu şehirlerinde iyi karşılanmadılar, fakat uclarda çok iyi kabul gördüler; kısa bir zaman içerisinde din gayretini bu kesif ve heyecanlı kitlelerin içine soktular. Sınırdaki gazilerin arasında bu dinî heyecan kâfirlere karşı

(5) Geniş bilgi için bk. Nejat Kaymaz, Pervâne Muinüddin Süleyman. Ankara. 1970.

(6) Bk. İbn Bîbî, s. 501-507; s. 698-729; Aksarayî, s. 71 v.d.; Cl. Cahen, Notes pour l'histoire des Turcomans d'Asie Mineure au XIIIe siècle, JA (1951), s. 349-354. Ayrıca geniş bilgi için bk. Faruk Sümer, Oğuzlar. 1967.

savaşmak için bir and şeklini aldı (6). Bizans topraklarına yöneltilen yeni akınlar, gazilere, düşmanlarının eskisi kadar dayanamadıklarını gösterdi. Huduttaki muhafız askerler Türk fatihlerine kolaylıkla boyun eğmeğe razı oluyorlardı.

Bu şartlar içinde dayanma güçleri zayıflayan Bizans idaresindeki şehirler uzun müddet karşı koyamadılar. Hareketsizlik ve yurtsuzluk sıkıntısının, ayrıca cihad gayretinin sürüklediği Türk kitleleri hayret verici bir kuvvet ve hızla Anadolu'nun batı bölgelerine yerleştiler. Bu gaziler, XIII. yüzyılın sonunda bütün bu bölgeyi ele geçirmiş bulunuyorlardı. Hemen hemen bütün batı Anadolu etnik bakımdan Türk unsurları tarafından doldurulmuş olduğu gibi siyasi bakımdan da Türkleşmişti. Yalnız dahilde Bursa, İznik, Philadelphia (Alaşehir), sahilde de Phokaia (Foça), İzmir ve Pontos Herekleia'sı (Karadeniz Ereğlisi) gibi kaleler zorlukla tutunabiliyordu.

İşte Anadolu beyliklerinin çoğu, bu şartlar altında fethedilen bu bölgelerde kuruldu. Beyliklerin kurucuları olan gaziler ve onlara katılan çeşitli unsurlar, elde edilen toprakların fethinde önemli rol oynayan Selçuklu devleti büyüklerinden, yahut daha eski uc beylerinden biri, veya bu fetih yıllarının karışıklığı içinde ortaya çıkan kudretli bir şahsiyet olan liderlerini o yerin hâkimi tanımışlar, bunlar da birer küçük hanedan kurucusu olmuşlardır.

Kuruluşlarından hemen biraz sonra Anadolu beyliklerinin buhranlı bir devre geçirdikleri görülür. Bu hususta İlhanlılar'ın meşhur Anadolu genel valisi olan Emir Çoban (8) ve oğlu Demirtaş önemli rol oynamıştır. Demirtaş 1322 yılında İlhanlılara karşı isyan ettikten ve Ebu Said Bahadır Hân tarafından affedildikten sonra ikinci defa Anadolu'ya vali olarak atanmış ve bu ülkeyi tamamiyle Moğolların egemenliği altına sokmak isteyerek İlhanlılara karşı bağılıklarını kesen veya gevşeten Anadolu beyliklerini

-
- (7) 1314 yılında Beylerbeği Çoban'ın Anadolu'ya gelmesi ve yaşanan olaylar için bk. Aksarayî, s. 311-312; Eflâkî, Menâkıbü'l-ârifin. Tahsin Yazıcı nşr., II., Ankara 1962, s. 925 v.d.
- (8) Demirtaş'ın isyanından önce Anadolu'da beyliklere karşı faaliyetleri için bk. Eflâkî, II, s. 924, 925, 977. Anonim Selçuknâme, s. 94; Hâfız-ı Ebrû, Zeyl-i Câmiu'ttevärih-i Reşidî. H. Beyânî nşr., Tahran 1317, s. 114-115, 135-136; el-Ömerî, Mesâlikü'l-ıbsâr. Taeschner nşr., Leipzig, 1928, s. 31, 36, 51-52; İstanbulun fethinden önce yazılmış tarihi takvimler. Osman Turan nşr., Ankara 1954, 49, 70-71; Makrizî, Sulûk. M. Ziyade nşr., II., Kahire 1936, s. 297-299.

ortadan kadırmağa çalışmıştır. Fakat buna tamamen muvaffak olamamıştır. Bununla beraber Eşref-oğlu Süleyman ve Hamit -oğlu Dündar Bey'leri öldürmüş, diğer bazı beylikleri (meselâ; Turgut-oğlu ve Bolu beylikleri ile yerleri iyice bilinmeyen Toğan-cık ve Yakub'un beylikleri) doğrudan doğruya İlhanlıların Anadolu valiliğine bağlanmıştır. Bu devre ait kaynaklardan Osmanlı beyliği de dahil olmak üzere hemen hemen bütün Anadolu beyliklerinin İlhanlılara vergi verdikleri ve bazı beyliklerin (meselâ: Candar-oğulları beyliği) İlhanı hükümdarı adına para bastırdıkları anlaşılıyor. Moğol nüfuz alanından oldukça uzakta bulunan beyliklerin de bu tarzda hareket etmelerinin en mühim sebebi, doğudan rahatsız edilmemelerini ve kendilerinin batıya karşı yönelttikleri akınları kesintiye uğramamasını sağlamaktan ibaret olmalıdır. Demirtaş, 1327'de babası Emir Çoban'ın Ebu Said tarafından öldürülmesi üzerine aynı akıbete uğramaktan korkarak Suriye ve Mısırda hâkim olan Memlûklülere sığınmıştır (9). Biraz sonra Anadolu genel valiliği İlhanlı ailesinden Celayir Şeyh Hasan'a verilmiş, fakat Hasan Anadolu'ya gelmiyerek iyi idare ve sadakata anlaşılan Eretna'yı yerine vekil bırakmıştır. 1335'de Ebu Said Hân'ın çocuk bırakmadan ölümü ile başlayan saltanat kavgalarında Eretna Celayir Şeyh Hasan'a bağlılığını korumuş ve Anadolu'da meydana çıkan karışık durumdan kendi adına faydalanmaya çalışmıştır. 1343'de üzerine yürüten Demirtaş'ın oğlu Şeyh Hasan'ı yendikten ve onun karısı tarafından öldürülmesinden sonra da hükümdarlığını ilan etmiştir (10).

İşte bu olaylar sonunda Anadolu'da İlhanlı egemenliği çök-müş ve beylikler üzerindeki baskı kalkmıştır.

Bundan sonra beylikler rahat bir nefes almışlar ve bir taraftan yeni aldıkları şehirlerin bayındırlığına önem verdikleri gibi ilmi ve edebî çalışmaları korumuşlar, diğer taraftan da Anadolu dışındaki ülkelere akınlar yapmağa başlamışlardır. Bu arada bil-hassa Osmanlılardan başka, Aydın, Saruhan, Menteşe ve Karesi oğullarının Trakya'ya ve Ege adalarına yaptıkları deniz seferlerini

(9) Hâfız-ı Ebrû, s. 165, 169; Makrizî, Sulûk, II, s. 490-652. sayfalar arası.

(10) Bk. Yaşar Yücel, Türkiye ve Yakın-Doğu üzerinde 1393/94 Timur tehlikesi. Belleten 146 (1973) s. 159, aynı müell., Timur tarihi hakkında Araştırmalar I. Timur'un Türkiye ve Yakın-doğu ilişkilerine dair gözlemler (1394-1400). Belleten 158 (1976) s. 277 v.d., Timur tarihine dair araştırmalar II. Timur'un Türkiye ve Yakın-doğu ilişkilerine dair genel gözlemler (1400-1402). Belleten 166 (1978) s. 239 v.d.

sayabiliriz. Fakat Osmanlı beyliği, gerek Anadolu'da ve gerekse Rumeli'de hızla genişlemesi sonucunda, diğer beylikler arasında sivrilmiş ve dolayısıyla diğer beyliklerin mukadderatı belli olmuştu. Şöyle ki, tüm sınırları dışına yayılan Osmanlı beyliğinin hırslı ülkelerine karşı yapılan akınların kısa bir zamanda en faal ve başarılı bir mütmesili haline gelmesi, Anadolu'daki savaşçı yiğitleri, sergüzeşt, ün, ganimet ve din savaşlarının heyecanı ile yaşayan unsurları kendisine çekmiştir. Böylece artan kuvvetleriyle Osmanlı beyliği her bakımdan büyüyüp giderken, diğer beylikler yavaş yavaş kuvvetten düşüyorlardı; çünkü bunların savaşçıları kendilerine iş bulacaklarına güvendikleri yerlere kayıyorlardı. Gittikçe zayıflayan ve Karesi-oğulları arazisinin birdenbire Osmanlıların eline geçmesi olayı karşısında korku duymaya başlayan bu beylikler, kendilerinin de kolayca ortadan kaldırılacakları günün yaklaşmakta olduğunu anlayarak, aralarında en kuvvetli olan Karaman-oğulları beyliği etrafında toplandılar. Beyliklerin bu tümitsiz teşebbüsü Osmanlıların kendilerine saldırmaları için iyi bir sebep oldu ve neticede beyliklerin hayatına son verildi. Bilhassa Yıldırım Bayezid'in yaptığı seferler sonunda Karaman, Germiyan, Hamit, Menteşe, Aydın, Saruhan ve Candar-oğulları beylikleri ortadan kalktı ve hüküm sürdükleri yerler Osmanlı ülkesine katıldı.

Bu sırada Timur'un Yakın-doğuya karşı saldırgan bir siyaset güttüğünü gören Anadolu beyleri birer birer ona sığınarak yardımını dilediler. Timur bunları gayet iyi karşıladı ve Anadolu seferinde yanında bulundurdu. 28 Temmuz 1402 tarihinde yapılan Ankara savaşı neticesinde, Yıldırım Bayezid'in Timur tarafından yenilerek esir edilmesi ve Osmanlı devletinin zayıflaması bunlar için iyi bir fırsat teşkil etti. Yukarıda adı geçen beylikler, Candar-oğullarının Sinop kolu ile Hamit-oğulları'nın Eğridir kolu hariç olmak üzere, Timur'un yardımıyla tekrar kuruldular (11).

Fakat Osmanlı devletine eski kuvvetini kazandırmaya muvaffak olan Çelebi Mehmet ve II. Murad zamanında Anadolu'nun siyasi birliğinin sağlanması amacıyla beylikler yeniden teker teker ortadan kaldırıldı. Fatih Sultan Mehmet 1451 de tahta geçtiği zaman Anadolu'da Candar, Karaman, Dulkadir ve Ramazan-oğulları ve küçük Alâiyye beyliklerinden başka hiç bir beylik kalmamıştı. Bu beylikler de eskisi gibi Osmanlılara karşı ayaklanmak kudretine sahip bulunmuyorlardı. Anadolu'yu tamamiyle egemenliği altına almak isteyen Fatih Sultan Mehmet 1461 deki Trabzon seferi esnasında Candar-oğlu beyliğini ortadan kaldırdı. Biraz sonra da

Karaman ülkesinin büyük bir kısmını ele geçirdi. Son Karaman beyi İbrahim'in oğulları, ayrıca Kastamonu'da sancak beyi olarak bırakılan Candar-oğlu Kızıl Ahmet Bey, İran'ın batısı ile doğu Anadolu'da kurulan Akkoyunlu devletinin kudretli hükümdarı Uzun Hasan'ın yanına sığınarak yardım diledilerse de tekrar beyliklerinin başına geçmeğe muvaffak olamadılar. İshak, Pır Ahmed ve Kasım Beylerin birer birer tenkilinden sonra 1471 de bütün Karaman beyliği toprakları Osmanlılar'a geçti. Ertesi yıl da Alâiye şehri ile İshak Bey'in sığındığı Silifke kalesi alındı. Karaman oğullarının hukukunu korumaya çalışan Uzun Hasan ise 1473 te Otukbeli savaşında ağır bir yenilgiye uğratıldı.» (11).

Böylece Anadolu'da beylikler devri sona ermiş ve bu ülke Osmanlı idaresi altında tam bir siyasi birliğe kavuşmuştur.

Beylikler dönemi Anadolu tarihi üzerindeki cevelandan sonra bu yıllardaki sikke basımı üzerinde de kısa bir açıklama yapmak ve ondan sonra da kitabın esas konusu olan Karamanoğulları madeni paraları bahsine geçmek istiyorum.

Selçuklu İmparatorluğunun on üçüncü yüz yıl sonlarına doğru İlhanların hakimiyetine girmesinden sonra, Uç beyliklerinin merkezle olan ilişkilerini yavaş yavaş gevşetmeğe başladıklarını yukarıda zikr etmiştik.

İslam ülkelerinde istiklâlin, hutbe okutmak ve sikke basmak ile belirlendiği malûmumuzdur.

Beyliklerin zuhuru ile son Selçuk Sultanının ölümüne kadar olan ilk devrede, Beylikler ve Beyleri bilindiği halde, bunlara aid hiç bir sikkeye rastlanılmamıştır. Bu dönemde Beylerin, kendi adlarına sikke darb etmeği düşünmedikleri, kendilerini Selçuk Sultanına, Sultan, İlhanlıların emrinde olsa bile, bağlı saydıkları anlaşılmaktadır.

Son Selçuk Sultanı, III. Gıyaseddin Mesud'un 708/1308 yılında ölmesi üzerine, İlhanlıların yeni bir Selçuklu Sultanının tahta geçmesine izin vermemeleri ile Anadolu'da bir İlhanlı Devleti otoritesi fiilen başlamıştır.

İlhanlılara bağlanan Anadolu Eyaleti 708 (1308) - 736 (1335) yılları arasında genel valiler vasıtası ile idare edilmiştir. İlhanlı Devleti baş kentnin Azerbaycanda olup, Anadolu'dan uzakta bu-

(11) Yaşar Yücel, Çoban Oğulları/Candar Oğulları Beylikleri T.T.K. Basım-evi Ankara 1980 S. 1-8.

lunması, İlhanlı hükümdarlarının Anadolu halkı üzerinde Selçuklu Hükümdarları kadar etkili olamamasının sebebi idi.

Ayrıca, Selçuklu Devletinin yıkılması, Anadolu halkı ve Aşiret Beyleri üzerinde büyük tepkiler yaratmıştı. Halk da, Beyler de esareten kurtulmak için çareler arıyorlardı. Anadolu karışmış, bir çok Beylik kurulmuştu. Bunlar, İlhanlılar ile boy ölçüşecek kadar güçlü olmadıklarından, şimdilik onlar da İlhanlılar'a bağlı kalmayı menfaatlarına daha uygun bulmuşlardı.

Beyliklerin varlığı, İlhanlılar için gene de her zaman bir endişe kaynağı olmuş, nitekim Ebu Said Bahadır Han'ın naibi ünlü Emir Çoban'ın oğlu Timurtaşta bu nedenle, geniş yetkilerle Anadolu Genel Valiliğine tayin edilmişti 717 (1317).

Timurtaş, Anadolu'da çok sıkı tedbirlere baş vurmuş; ileri gelen Aşiret Beylerini, Hamitoğullarından Dündar Beyi, Eşref Oğullarından Süleyman Beyi ve Selçuklu Şehzadelerinin bazılarını öldürterek bir sindirme politikası gütmüş ve bunda da başarılı olmuştur. Beylikler tarihindeki bu ikinci devreyi bir «Korku Dönemi» olarak adlandırmak kabildir.

Bu sürede Beylikler ya anonim para denen, isimsiz tarihsiz sadece Allahın adı zikr edilen gümüş akçeler bastırmışlar ve bunları mümkün olduğu kadar İlhanlı paralarına benzetmişler veya süsajlı paralar kullanmışlardır.

727-1327 yılında Anadolu'daki İlhanlı Genel Valisi Timurtaş'ın Anadolu'yu terk ederek Mısır Memluklarına iltica etmesi üzerine, ilk önce Osmanlı Beyi Orhan 727 Hicri tarihli parasını «Orhan bin Osman» ibaresi ile darb etmiştir.

Diğer Anadolu Beyliklerinde Bey'in adını taşıyan tarihli ilk paralar, İsfendiyar Oğullarında 746, Eratna Beyliğinde 761, Saruhan Oğullarında ise 776 yıllarında darp edilmiştir.

Bu Beylik paralarının geç tarihlerde darp edilmeleri, önce Selçuk İmparatorluğuna, bilâhare de İlhanlı Devletine bağlı Beyliklerin İlhanlıların Anadolu'yu terk etmelerinden sonra bile, bir müddet bağımsızlıklarına kavuştukları konusunda kendilerinden pek emin olmadıklarını göstermektedir.

Kısa bir süre sonra ise, bu defa Yıldırım Bayazıt'ın idaresindeki Osmanlı ordusu, bütün Batı ve Orta Anadolu'yu idaresi altına almış, Sinop-Alâiye hattının batısı Osman Oğullarına bağlanmıştı.

Ancak, Timur'un Ankara muharebesinde Osmanlı ordusunu bozguna uğratması, Yıldırım Bayezid ile üç oğlunu esir ederek, Yıldırım tarafından ortadan kaldırılmış Beylikleri yeniden ihdas ile, Beyleri eski mevkillerine iade etmesi, Anadolu Birliğini tekrar bozmuştur.

Bu suretle, Anadolu'da gerçek anlamda bağımsız Beylikler Dönemi'nin 805/1402 yılında başladığını söylemek doğru olacaktır.

Bu devrede Beyler, camilerde kendi adlarına hutbe okutmuşlar, gene kendi adlarına tarihli ve darb yeri yazılı paralarını darb ettirmişlerdir.

Anadolu'daki Beyliklerin hemen hepsinin kendi bölgelerinde bağımsız şekilde yaşama istekleri yanında, sadece iki Beylik, Osman Oğulları ve Karaman Oğulları Anadolunun hakimini ve Selçuk İmparatorluğunun varisi olmak iddiasını ve kavgasını sürdürmüşlerdir.

Anadolu'daki aşiretlerin ilk iskân yıllarına geri dönersek, Oğuz boylarının, Anadolu Selçuk Devletinin, Bizans ve Pontus Rum İmparatorlukları hududu ile batı Kilikya taraflarında mevki-lendirildikleri sırada, Karaman aşiretinin de Sultan I. Alaeddin Keykubat tarafından 625 (1228) de Ermenak yöresine yerleştirildiğini görmekteyiz.

Selçuk İmparatorluğu merkezleri olan Konya ve Kayseriye çok yakın bir bölgeye yerleştirilen bu aşiretin, İmparatorluğunun bir nevi muhafız kıt'ası gibi Devleti koruyucu bir görevde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo (No. 1) de tarihlendirildiği gibi Nuru Sofi den başlayan Karaman Beyliği Reisliği, bir süreklilik içinde aynı stılalenin baba-oğul-kardeş ilişkileri içerisinde el değiştirmiştir.

Anadolu Selçuklu Devletinin fiilen sona erdiği 708 (1308) yılına kadar para darbı diye bir konu, diğer Anadolu Beyliklerinde olduğu gibi Karaman Oğullarında da yoktur. Bu tarihte, son Selçuk Sultanı Gıyaseddin Mesud Kayseride vefat edip, Anadolu Selçukları tarihe karışınca, Karaman Beyi Mahmud Bey derhal Konyayı zapt etmiştir. Kendisi kısa bir süre sonra vefat edince oğlu Burhaneddin Musa Bey Larende'de Karaman Beyi olmuştur.

Bilindiği gibi Larende (bugünkü Karaman kazası) Selçuk Devleti zamanından beri Karaman oğullarının bir simgesidir. Uzun

stiren Anadolu Selçuk devleti hakimiyeti boyunca bu şehirde Selçuk parası darb edilmemiştir.

İlhanlıların Beylerbeyi Emir Çoban, Selçuk Devleti topraklarında kendi hakimiyetlerini kurmağa çalışan Beyleri yola getirmek için 714 (1314) tarihinde Anadolu'ya gelerek Konyayı Karaman Oğullarının elinden aldığı halde, Larende'ye gene Karamanlılarda kalmıştır.

Karaman Oğulları gerek iç, gerek dış mücadelelerinde kendilerine destek olmak üzere Memluk yardımını çeşitli devrelerde kullanmışlardır.

Bunlardan ilki, Bedreddin İbrahim Beyin kardeşi Musa Bey'e karşı giriştiği taht kavgasında görülmektedir. 715 (1315) de Ermenak'ta Memluk Sultanı Melik-el Nasır-Nasır adına bastırılan paralar (No. 2, 3) ile Memluklara bağlılığını belirten İbrahim Bey, fihakika bu devletin yardımını görmüş; Sultanın gönderdiği kuvvetlerle Larende Beylik merkezi İbrahim Bey'e verilerek kendisi kardeşinin yerine Karaman Beyi olmuştur.

İbrahim Bey de Memluk Sultanı Melik Nasır adına hutbe okutup, Memluk tipi çift Parslı Larende darblı 716 tarihli gümüş para ile şükranlarını ve Memluklara bağlılığını göstermiştir. (No. 5).

Bu arada Musa Bey'e de Ermenek ve havalisi bırakılmıştır. Memluklara güvenlik, diğer taraftan İlhanlılardan da korkan Musa Beyin 'Ermenak' kontr marklı paralarını bu devreye rastlaması gerekmektedir.

Bu yılların peşinden yukarıda bahsedilen «Korku Dönemi» gelmiş ve isimsiz, tarihsiz paralar meydanında İlhanlı paralarına benzeyen, bu paraları andırmakla beraber, herhangi bir Bey ve Sultan adı zikredilmeyen, tarihinin varlığı belli olmayan, adeta okunmamak için yazılmış diyebileceğimiz Karaman paraları darb edilmeğe başlanmıştır. Bunların bir kısmında Larende ve bir kısmında Ermenak darb yeri güçlkle çözülebilmekte (No. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17) bir kısmında ise darb yeri hiç bulunmamaktadır.

717 - 731 (1318 - 1332) yılları İbrahim Beyin Larendede, kardeşi Musa Beyin ise Ermenakda Karaman Beyliğini sürdürdükleri müsterek idare devri olarak kabul edilebilir.

727 (1328) de Emir Çoban oğlu Timurtaş'ın Anadolu'yu terk etmesi üzerine Karaman Oğullarının Memluk yardımına güvendikleri ikinci devre başlamıştır.

Bu kez İbrahim Bey tarafından Memluk Sultanı Nasreddin Mehmed adına Larende darb yerli ve darb tarihi olmayan paralar darb edilmiştir. (No. 22).

Diğer taraftan Karaman Oğlu Musa Bey, Anonim Selçuknameye göre 729 (1330) da Beyşehir'i hakimiyeti altına almış (12) ve Eşrefoğlu Süleyman Şah öldürüldükten ve Emir Çoban oğlu Timurtaş Mısıra kaçtıktan sonra Eşrefoğlu Beyliğine el koyan Tatar Ümerasından Halil ağa oğlu İsmail Ağa Beyşehir Beylerbeyliğinde bırakılmıştır.

Nitekim 730 da Beyşehir'de Memluk Sultanı adına basılmış bir gümüş dirheme rastlamaktayız. (No. 23)

Şikari tarihine göre, Bedreddin İbrahim 731 (1332) den sonra Beylikden çekilerek yerine diğer kardeşi Alaeddin lakablı Halil Bey Larende de Karaman Beyi olmuştur. Halil Bey 740 (1341) yılları civarında vefat etmiş olmalı ki, Bedreddin İbrahim idareyi tekrar eline almış ve durumu bildirmek üzere Kahireye 741 yılında da bir elçi göndermiş ve buna karşı kendisine Halife ve Sultan tarafından sancak yollanarak durumu desteklenmiştir.

Bedreddin İbrahim Beyin 740 - 744 (1340-1344) yıllarındaki ikinci Beyliği zamanında Karaman Oğullarına aid Bey adı yazılı (Bedr bin Karaman) ilk sürsajlı paralar darb edilmeğe ve bu suretle Karaman ülkesine kendi adlarına basılı paralar tedavül etmeğe başlamıştır.

Bir kısmı aşınmış (No. 26), bir kısmı gelişi güzel belki de sahte (No. 30) paralar üzerine sürsaj vurularak kullanılan paralar yanında, İlhanlı paraları üzerine de aynı sürsajın vurulmuş (No. 26, 27, 28, 29) olduğunu görmekteyiz. Buna karşılık, Selçuk paraları üzerinde Anadolu Beyliklerine aid bir sürsaj henüz görülmemiştir. Bu da gerek Karamanoğullarının gerekse diğer Beyliklerin Selçuk hakimiyetini baştan itibaren kabûllendiklerini, hatırasına bile hürmet ettiklerini, büyük bir ihtimalle, Selçuk paralarının tedavülünün devam ettiğini, fakat İlhanlı Devletine karşı olduklarından ötürü onların paralarını sürsaj ederek kullandıklarını göstermektedir.

(12) İ. H. Konyalı Neşredilmemiş Beyşehir tarihinden.

Bu devrede, yani İlhanlıların Anadoluyu terk etmeleri ile başlayan dönemde, Karaman Oğullarına aid olmaları kuvvetle muhtemel ikinci tip sürsajlı gümüş paralar da vardır.

Bunlar, ilerideki yıllarda Sultan Halil oğlu Alaeddin bey zamanında karısı Osmanlı Sultanı Murad I in kızı Nefise Sultan tarafından yaptırılan Melek Hatun Medresesi taç kapısındaki süslerden Aksungur Ongun kuşunun stilize edilmiş damgası ile süsajlanan paralardır (12a). Bahis konusu sürsajın genellikle Hüda-bende Mehmed'in paraları üzerine vurulmuş olmaları, mezkur paraların da 720-762 (1320-1360) yılları arasında kullanılan Karaman paraları meyanında mütalaa edilmelerini mümkün kılmaktadır (No. 24, 25).

Bedreddin Mahmudun ölümü üzerine oğulları Ahmed ve Şemseddin'in kısa süren Beyliklerini takiben 753 Hic. yılında Larendelilerin daveti üzerine Musa bin Mahmud ikinci defa Karaman Beyliğine geçmiştir.

Memlukların Karaman Devleti ile yakın ilgisinin bu yıllarda da devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bu kere, gene 715 hicri yılında darb edilen gümüş para tipinde başka bir akçe bize Karaman Beyinin Memluk Sultanı Salih'e bağlılığını göstermektedir. (No. 35).

Bu sikke 744 - 746 Hicri yılları arasında Karaman Beyi Ahmed bin Bedreddin İbrahim zamanında (Beyliği 744 - 750), Memluk Sultanı 'Es-Salih İmad-ed-din İsmail (Sultanlığı 743 - 746) zamanında darb edilmiş olabilir. Fakat kanaatımca 35. yıldan beri Ermenak'da oturan ve Memluk Sultanlarının kardeşi Bedreddin bin Mahmud'u desteklemeleri sonucu tahtını kaybetmiş olan Musa bin Mahmud'un ikinci defa Karaman Beyi olması ile ilgili olarak darb edilmiş bir sikke olması mantığı daha uygundur.

Bu nedenle, Musa Beyin (753 - 757) Memlukların desteği ile Karaman Beyi olduğu ve bunun karşılığı, Memluk Sultanı El-Salih Selahaddin Salih'e (Sultanlığı 752 - 755) bağlılığını ve şükranlarını göstermek için mezkur sikkeyi darb ettirdiğini kabul etmek daha gerçekçi bir düşünce tarzı olmaktadır.

(12a) Konyadaki çalışmaları sırasında Karaman yakınlarındaki Kazım Karabekir (eski ad. Gafariyat) de 1965 yıllarında bir çoban tarafından iki ufak çömlek dolusu 'kuş' damgalı gümüş dirhemini bulunuşuna şahid olan muhterem İ. Hakkı Konyalı sakladığı iki adet bu çeşit sürsajlı parayı bana hediye etmek lutfunda bulunmuştur.

Paranın görünümü evvelce Karaman oğullarının 715 yılında Ermenak da darb ettirdikleri akçeye pek benzemektedir. Nakışlar, kartuş ve Ermenak'ın yazılış şekli, bu paranın evvelce basıldığını bilen Karaman Oğlunun bu hatırlatmayı zarif bir şekilde yaptığını göstermektedir.

Bu kısa dönemi takiben Halil oğlu Alaeddin Bey 762 (1360) yılında Karaman Beyi olmuştur. İlk muntazam Karaman oğulları paralarına geçiş bu devrede gerçekleşmiştir.

Alaeddin Beyin 762-800 (1360-1397) yılları arasındaki Karaman Oğulları Beyliği döneminde darb edilen paralarda 4 önemli fark görülmektedir.

- a) Alai konturmarklı-sürsajlı paralar
- b) Alai isimli paralar
- c) Alaeddin isminin yazılı olduğu paralar
- d) Alaed-dünya ved-din ibareli paralar

Ancak yukarıda dört kısımda sınıflandırılan bu paralardan önce ve gene Alâeddin Ali Bey döneminde darb edilmiş olması gereken önemli iki sikkeyi ayrıca belirtmek mecburiyetindeyiz.

(No. 37, No. 38) da belirtilen iki sikke Memluk Sultanı Eşref adına darb edilmiştir.

Tarih, Memluk Devletinde Eşref adında 8 Sultanın saltanatına şahit olmuştur.

1) 689 - 693 Hicri	el-Eşref Selahaddin Halil
2) 742 - 743 »	el-Eşref Alâ-eddin Küçük
3) 764 - 778 »	el-Eşref Nasır ed-din II Şaban
4) 825 - 841 »	el-Eşref Seyf ed-din Barsbay
5) 872 - 901 »	el-Eşref Seyf ed-din Ka'it Bey
6) 905 - 906 »	el-Eşref Canbolat
7) 906 - 922 »	el-Eşref Kansuh el-Gavri
8) 922 »	el-Eşref Tuman Bay

İlk Eşref Karaman öncesidir, son üç Eşref devrinde Karaman Oğulları tarih sahnesinde artık yoktur. 825 - 841 ve 872 - 901 tarihlerindeki Memluk Sultanı Eşrefler dönemleri Karaman Oğullarının kendi adlarına para bastırma bilincine vardıkları ve bir nevi Karaman tarzı sikkenin artık teessüs etmiş olduğu yıllardır. 742-743 yıllarındaki Eşref döneminde ise Karaman Devleti merkezli

Larende dir ve İbrahim bin Mahmud un bu şehirde hükümet sürdüğü kesin olarak bilinmektedir.

O halde bu sikke 764 - 778 Hicri yıllarında Memluk Sultanı olan el-Eşref Nasır-eddin II Şaban adına darb edilmiş olmalıdır.

Sikkenin üzerinde bariz ve kesin bir şekilde yazılı 'El hamd-ül-allah' ibaresi, hem Alaeddin Bey ile başlayan ve paralar üzerinde Allah'a şükür ve dua etme tarzının başlangıcını; aynı zamanda da Selçuk İmparatorluğu varisi oldukları iddiasının peşinde yıllardır mücadele eden Karaman Oğullarının Konya'ya devlet merkezi yapma imkânına kavuştuktan sonra Allah'a hamd ettiklerini göstermektedir.

Ve Osmanlılara karşı Memlukların yardım ve desteğini elde eden Karaman Oğullarının 50 yıldır sürdürdükleri politikalarının yeni bir belgesidir.

a) Alâi Kontrmarklı paralar (No. 39, 40, 41, 42, 43), Nümismat dostların Ömer Diler, Garo Kürkman'ın 'Alâiye Paraları' kitabında incelenmiş ve mezkur Beyliğe aid paralar olarak (No. 30, 31, 32, 33, 34) çizim ve fotoğrafları neşredilmiştir.

Bu kitapta söz konusu edilen paraların Alâiye Beyliğine ait olduğu tezinin aksine, kanaatımca bu Alai Sürsajlı paraların Sultan Alaeddin'in Beyliğinin ilk yıllarına aid Karaman paraları olması gerekmektedir; zira kontrmarklı paralarda genellikle Beyliklerin adı zikr edilmemekte, buna mukabil Beylerin adı sürsaj edilmektedir.

b) İkinci gurubdaki Alâi isimli ve Larende ve Darülmülk darb yerli paralarda «Alâi»nin yazılış şeklinin aynı olması (a) gurubundaki paraların Alaeddin Bey'e aid Karaman paraları olması ihtimalini arttırmaktadır.

c) Bu gurubdaki paralarda artık Alaeddin ismi görülmeğe başlar, bunlar uzun 38 yıllık Alaeddin Bey devri saltanatının ortalarına rast gelen devrede olmalıdır.

d) Son gurub Alaeddin Beyin Konyada saltanat sürdüğü son devir paralarıdır ve başta Konya olmak üzere, Larende ve Niğde'de darb edilmiştir.

Alaeddin Bey'in ismi Selçuk paralarındaki ünvanlar (Ala-ed-dünya ved-din, Gıyased-dünya ved-din, Rükned-dünya ved-din gibi) in içinde ortaya çıkmaktadır. Selçuk paralarında bilindiği

gibi bu lejand ın ardından Keykubad bin Keyhusrev gibi Selçuk Sultanının ismi yer almaktadır. Alaeddin Beyin Karaman paralarında ise sadece 'Dünyanın ve Dinin Ulusu' denmekte ve Alaeddin ismi bu şekilde parada yer almaktadır.

Hem Selçuk Sultanlarının hatırasına hürmet ve hem de Selçuk Devletinin devamının Karaman Oğulları olduğunu zarif bir şekilde iddia etmesi, bu tip paralara ayrı bir önem ve özellik vermektedir.

Alaeddin Beyin bu dört gurubda toplanan paralarını incelediğimizde İslam alemi sikkelerinde eşine rastlanılmayan fevkalâde bir olayla karşılaşmaktayız.

Bu da Karaman paralarında bir takım ibarelerin, duaların (Hak ve Mülk Allahındır; İzzet Allahındır; Güven Allahadır; Minnet Allahadır; Allah Zafer Kapılarının Açıcısıdır, gibi) yer almasıdır. (No. 49, 44, 52, 55, 57).

Bu tip dua ve ibareler ilerki yıllarda Alaeddin in oğlu Mehmed II ve torunu İbrahim'in paralarında da görülecek ve gerek mâna ve gerekse tür bakımından Karaman Oğulları paralarına, Nümis-matik sahada özel, kendine has ve tek bir yer oluşturacaktır.

Alaeddin Beyin Sultanlığı, Karaman Oğullarının hür oldukları ve bağımsız Karaman Devletinin güçlendiği bir devri temsil etmektedir.

Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarında bilhassa üzerinde durduğu ve ısrarla takib ettiği siyaset, komşu Türk Beylikleri ile sıhri bağılıkları kurmaktadır, bu da komşu Beylerin kızlarını almak ve onları en yakınları yani kızları ve kız kardeşleri ile evlendirmek olmuştur.

Karaman Oğulları ile ilk ailevi bağlantı Alaeddin Bey ile başlamış ve Murad I in kızı Nefise (Melek) Sultan Karaman Beyinin eşi olmuştur.

Alaeddin Beyin Karaman Beyliğinin ilk 28 yıllık süresi Osmanlı Sultanı Murad I'in, son 8 yılı ise kayınbiraderi Yıldırım Bayazıd devrine ratslamıştır.

Tarihi özetle açıklandığı üzere, Memluk korkusunu da atlatan Karaman Oğulları Beyliklerini sürdürüp, kendi adlarına para basıp, ülkelerini idare ederken birdenbire Anadolu'da Osmanlı Sultanı Yıldırım Bayazıd kasırgası meydana gelmiştir. Hakiki bir fır-

tına gibi batıdan doğuya esen Yıldırım Bayazıd, Aydın, Saruhan, Menteşe ve Germiyan Oğulları topraklarını ele geçirdikten sonra Konyayı da işgal etmiş ve kayınbiraderi Alaeddin Beyi öldürterek, Karaman Oğulları Beyliğine de son vermiştir. Kızkardeşi Melek Hatun ile oğulları Mehmed II ve Ali'yi de Bursaya sürgün eden Yıldırım, Büyük Osmanlı imparatorluğunun temellerini atmıştır.

Ancak Timura Ankara Savaşında yenilip esir olması ve bilâhare ölümü, Anadolu Birliğini tekrar bozmuş ve 805 (1402) yılında Anadolu'nun eski Beyleri kendi ülkelerinin başlarına dönerek yörelerini tekrar idare etmeğe başlamışlardır.

Artık bir Selçuk otoritesi, bir İlhanlı bir Memluk hatta bir Osmanlı korkusu yoktur ve camilerde Beylerin adına hutbeler okunmakta ve beylerin adları babalarının adları, darb yerleri ve darb tarihleri yazılı paralar bastırılarak kendi ülkelerinde tedavül etmektedir.

Böylece, babası öldürüldükten sonra Bursaya gönderilen Mehmed Bey, Konyaya, Beyliğinin başına dönmüş ve 806 (1403) yılında darb edilmesi muhtemel (zira Timur 807 (1404) yılında ölmüştür) "Timur Yarlığından" ibareli ve Mehmed bin Alaeddin yazılı; Konya, Larende Kayseri ve Eğridir darb yerli gümüş paralarını bastırmıştır.

Bunlar fevkalade süslü ve güzel nakışlı olup, Selçuklulardan tevarüs edilen güzel sanatları aksettiren, Karaman sanatını gösteren eşsiz zarif paralardır.

Karaman Oğulları Beyi Alaeddin oğlu Mehmed, Timur'un ölümünü müteakip bu defa yalnızca kendi adına 810, 819, 822 tarihli, güzel nakışlı Konya darb mahalli paralarını bastırmıştır. (No. 69, 73, 75).

Bu yıllarda Timurun istilası ile parçalanmış ve Yıldırım oğulları arasında bölüşülen Osman Oğulları Beyliği ise Çelebi Mehmed'in dehası ile inanılmaz bir sür'atle derlenip toparlanmakta ve Anadolu'nun Selçuklulardan sonra hakimî ve sahibi olma davasını Karaman Oğulları ile paylaşmaktadırlar.

Ve geleneksel Osmanlı sistemi, Beyliklerle ailevi bağlantılar kurma prensibi tekrar görülmekte ve Çelebi Mehmed'in 4 kızı Karaman Oğlu Mehmed ile 3 oğlu (İbrahim, İsa ve Ali Beylerle) ile evlendirilmektedir. (Tablo 2)

Osmanoğulları bilmektedirler ki, Anadolu'da en büyük rakib-

leri Karaman Oğullarıdır ve Karaman oğlu Mehmed Bey de batıda Osmanlıları kollarken doğuda Memluk tehlikesi ile uğraşmak mecburiyetindedir.

Alaeddin oğlu Mehmed Bey yukarıda bahs edilen değişik tarihli paralar süresinde ve son 822 tarihli parasını darb edinceye kadar Karaman ülkesinin mutlak hakimi ve Beyidir.

Ancak bu tarihten sonra Memluklara aid Tarsus kentini işgali ve Vali Şahini yaralaması ile yeni bir dönem başlamıştır.

Mehmed Beyin ana baba bir kardeşi Ali Bey de aralarında geçen bir olaydan sonra kaçarak Mısır'a sığınmış, orada çok iyi kabul görmüş ve ağırlanmıştır. Memluk Sultanı ve Halife El-Müeyyed Seyfeddin Şeyh (815-824) in Ali Bey'e gösterdiği bu iltifat ve yakınlık gelecek ile ilgilidir.

Çok kısa bir zaman sonra gene 822 (1419) yılı içinde, Tarsus hadisesinin tesiri ile Halife, oğlu Seydi İbrahim'in başkanlığında, güvendiği kumandanları ile birlikte büyük bir orduyu Karaman illerine göndermiştir.

Ali Beyin de beraberinde bulunduğu ordu, Şam Halep yolu ile Kayseriye gelmiş ve Sultanın naibi Dulkadir Oğlu Emin Halil Oğlu Nasır-üd-din Mehmed Beyin askerlerinin kendilerine katılmaları ile Karaman illerine varmışlardır.

Niğdenin zabtedilmesini takiben, Memluk ve Dulkadir Oğlu orduları Ereğli ve Larendeyi de işgal etmiş ve Larendede Mehmed Beyin kardeşi Alaeddin Ali Beyi Karaman Oğulları tahtına oturtmuşlardır.

Buna karşılık Larendede Ali Bey Memluk Sultanı El Müeyyed Seyfeddin Şeyh adına hutbe okutup sikke bastırmıştır. (13) Bu hususu teyid eden para (No. 76, 77, 78) Ali Bey'in Karaman paralarında isminin görüldüğü ilk paradır.

Memluk ordusunun Mısra dönmesini müteakip, Karaman Oğlu Mehmed Bey, oğlu Mustafa ile birlikte Kayseride Dulkadir-oğullarına taarruz edip buraları geri almak sureti ile Karaman taht mücadelesine devam etmek istemiştir.

Ancak kanlı bir savaşı takiben oğlu Mustafa ölmüş kendisi de esir düşerek Kahireye gönderilmiştir. (22 Zilhicce 822)

(13) Ş. Erel Nadir Birkaç Sikke, İstanbul 1963. S. 15 No. 26.

Bu tarihlerde Mehmed Beyin diğer oğlu İbrahim ise Osmanlılara iltica etmiş ve onların yardımını sağlama çabalarına girişmiştir. Bu tarihlerde çok genç olan İbrahim Beyin Osmanlı Sultanı Çelebi Mehmedin kızı ile evli olmaması ve izdivaç'ın daha ileriki yıllarda gerçekleşmesi gerekmektedir.

İbrahim'in kendilerine teslimi için Memluk Sultanının Osmanlılara gönderdiği nameye Çelebi Mehmet aldırış etmemiştir.

823 (1420) yılı Ali Beyin yalnız başına Karaman Ülkesinin tek hakimi olduğu yıldır ve Ali Beyin 823 tarihli Konya ve Larende darb yerli paraları bunu ispatlamaktadır (No. 79, 80).

Ancak Aynı tarihinde bu yılda buraları ziyaret eden alim 'Şeyh Şems-eddin Mehmed İbn-i Hamza İbn-i Mehmed El-Hanefi'nin Kahireden memleketine döndüğünü yazarken 823 (1420) yılı olayları arasında kaydettiklerini aynen almakta fayda vardır :

«Şems-ed-din Fenârî'nin yanında Damadı Şems-ed-din Cezerî de vardır. Bir sene evvel hacce gitmiş dönerken Mısır Hükümdarı El-Müeyyed onun büyük bir âlim olduğunu işitmiş, Kudüs'e kadar yol almışken hususi adamlarla onu Mısır'a davet ettirmişti. Kendisini iyi bir şekilde kabul etmiş, ikram ve i'zazda bulunmuş, sonra yanına Sudûn Tayyar'ın adamlarından Devetdarı Esetboga'yı katarak Karaman Hükümdarı Karamanoğlu Ali Bey'e geydirilmek üzere bir hil'at ile gönderdi. Esetboga'dan gittiği memleket hakkında incelemeler yapmasını da istemiştir.

Bunlar Karamanoğulları memleketinin payitaht'ı olan Konya'ya gelince Ali Bey'i Konya'nın Ehmedek denilen iç kal'asını muhasara etmiş bir halde buldular. Kal'ada Karamanoğlu Mehmed Bey'in kölerinden Sungur var idi. Bu köle, Mehmed Bey'in oğlu Mustafa Bey öldürülerek başı Mısır Sultanına gönderildikten ve Mehmed Bey yakalandıktan sonra Konya Kal'asına askerlerle beraber sığınmış bulunuyordu.

İşte o vakittenberi Ali Bey Kal'ayı muhasara ediyor, bir türlü alamıyordu. Esetboga, Fenârî ile Konya'ya vardı. Karamanoğlu Mehmed Bey tarafından kölesi Sungur'a yazılmış bir mektup var idi, mektubu kendisine gönderildi. Sungur kal'anın önündeki hendeg'in yanına kadar geldi. Esetboga ile konuşmak istiyordu. Ses işitilmiyordu. Nihayet Esetboga'yı yanına çağırdı. Kal'anın önün-

de sofraya ve koltuklar hazırlanmıştı. Sungur Esetboga'ya iltifat etti. Kendisine yemekler, tatlılar ikram etti. Muhasara edilen Sungur değil âdeta Ali Bey idi. Sungur kal'ayı teslim etmeğe ve Ali Bey ile uyuşmaya razı olmadı. Esetboga Ali Bey'in yanına dönmüştü. Bir gün sonra Ali Bey muhasarayı kaldırarak Sultan'ın; Ali Bey'e verilmeğe üzere gönderdiği bütün kıymetli hediyeleri Konya Alâ-ed-din Köşkünde bırakarak kaçmıştır.

Mısır Elçisinin söylediğine göre iki üç gün sonra Ali Bey'in Lârende'ye gittiği öğrenilmiştir. Mısır Elçisi 2-3 gün Sungur'un yanında kalmıştır. O da kendisini Ali Bey gibi ağırlamıştır.

Bu sırada Osmanoğlu'nun yanına giden Karamanoğlu Mehmed Bey oğlu İbrahim Bey Konya'ya geldi. Osmanoğlu; İbrahim Bey'in babasının olan Konya'yı kendisine vermişti. Yanında bir de Elçisi var idi. Mısır Elçisi bu def'a Alâ-ed-din Köşkünde İbrahim Beyle görüşmüştür. İbrahim Bey Elçiye ağır hediyeler vermiştir. Elçi daha sonra Lârende'ye gelmiş, Ali Bey'i orada bulmuş, on gün kadar kalmış. Seyahatinden hiç bir netice alamayarak Kahire'ye dönmüştür.» (14).

Karaman Oğlu Ali Beyin mahlası Bengi sarhoş-esrarkeş manasına gelmektedir. Ali Bey, kardeşi Mehmed Beyin aksine zevk ve safaya düşkün ve esrar müptelası bir kimsedir. Her ne kadar Memlukların emri ve gücü ile ve onlara tabi olarak Karaman Beyi olmuşsa da ve 823 (1420) yılında Karaman ülkelerinin hakimi ve Konya ve Lârende de bağımsız olarak paralarını darb ettirmişse de, Karaman halkının gözü ve gönlü Mehmed Bey ve oğlu İbrahimdedir. Aradan bir sene geçmiş olduğu halde Konyanın iç kallesini eline geçirememiştir. Bu hadiselerle bir yıl geçmiş ve yukarıda Aynı tarihinin de yazdığı gibi Mehmed oğlu İbrahim arkasında Osmanlı desteği olduğu halde Konyaya gelmiş ve 824 (1421) yılı başlarında Konyayı ele geçirmiştir.

Bu hadiseyi aydınlatan 824 (1421) tarihli para (No. 82, 83) Karaman oğlu Mehmed oğlu İbrahim'in Konyada Karaman Devletinin Beyliğini ele geçirdiğini ve bu başarısını Osmanlı Sultanı Bayazıd oğlu Mehmed (Çelebi) in yardımı ile gerçekleştirdiğini açıkça ortaya koymaktadır. (15).

Sikke Aynı tarihinin 824 (1421) yılı için kaydettiği aşağıdaki bilgiyi de doğrulamaktadır.

(14) İ. K. Konyalı, Karaman tarihi İstanbul 1967 S. 19-22.

Karaman beldelerinin sahibi (Beyi) Karamanoğlu Alâ-ed-din Bey oğlu Emir Ali Bey'dir. Bu Mısır Sultanı El-Müeyyed'in burada bir nâibi'dir. Fakat sonra bunun üstüne Emir İbrahim Beyle kardeşi Alâ-ed-din Bey geldiler, Ali Bey'in Osmanlıları kızı tarafından kardeşi olan Emir Mehmed Bey'i Konya'dan ve sonra da Lârende'den çıkarttılar. Ali Bey'in elinde Niğde'den başka bir yer kalmadı. (Yaprak 763)

Memluklar, Mehmed oğlu İbrahim Beyin Osmanlıların yardımı ile Konyayı işgal ederek, Karaman Beyliğini ele geçirmesi üzerine, Mehmed Beyin Kahiredeki esaretinin pratik bir faydasının kalmadığını görerek ve Karaman ülkesinde Osmanlı tesirinden çekindiklerinden kendisini serbest bırakmışlardır. Konya'ya dönen Mehmed bey oğlundan görevi devr almış ve 824 (1421) yılının sonuna doğru tekrar Karaman Beyi olmuştur. Bu husus aynı tarihli parası ile belgelenmektedir. (No. 84, 85).

Bu günlerde Ali Bey, Niğde ve Ermenak taraflarına çekilmiş ve kendisine Beyliği temin eden Memluklardan meded umarak 825 (1422) yılında (No. 81) Memluk Sultanı halife El-Eşref Seyfed-din adına Ermenak darb yerli sikkelerini bastırmıştır.

Aynı tarihlerde Osmanlı Beyliği de önemli bir kayba uğramış ve Osmanlı imparatorluğunun ikinci kurucusu Çelebi Mehmed genç bir yaşta ölmüştür.

Mehmed Bey bu fırsatı kaçırmak istememiş ve kısa bir hazırlık yılından sonra Osmanlılar elinde bulunan Antalyaya bir taarruz

-
- (15) Mezkur sikke tarafımdan 1979 yılında T.N.D. yayınlarından 4 No. lu bültende neşr edilmiştir. Karamanoğulları tarihinin karanlık bir kısmını aydınlatan bu sikkeyi yayınladıktan sonra 1980 yılında Amerika'ya yaptığım seyahatta Washington Smithsonian Müzesi İslam sikkeleri Selsiyonu şefi Ray beraberimde götürdüğüm bu bülteni verdim. Ertesi gün Sayın Ray bana bu sikkenin eşini gösterdi. Senelerden beri Müzenin okunamayan sikkeleri arasında korunmakta olan bu para benim bültendeki yazımla belirlenmişti ve büyük bir şans eseri olarak sikkenin noksan kısımlarını tamamliyordu. Bu güzel tesadüf paramın tümünü belirtmek imkânını meydana getirdi. Uzun yıllar Orta Doğuda görevli olarak bulunan sayın Müdür, bu rastlantıların ancak İslâm dünyasında vuku bulduğunu, inanan insanların mükafatlandırılmalarının bir çeşidi olduğunu da sözlerine ilave etti. Amerikan Müzesindeki para tamamen aynı ibareleri taşımakla beraber, kalıpta farklar mevcuttur, bu da basımın asgari iki defa tekrarlandığını göstermesi bakımından önemlidir.

planlamıştır ve 826 yılında (16) Antalya muharebeleri sırasında bir gülle isabeti ile yaralanan ve sonra vefat eden Mehmed Beyin cenazesi oğulları İbrahim ve İsa Beyler tarafından Larendeye getirilip defnedilmiştir. (27 Sefer 826)

Babasının ölümü üzerine Mehmed oğlu İbrahim Bey Karaman Beyi olmuş ve 40 küsur senelik Beyliği Karaman Oğullarının en parlak günleri olarak tarihe geçmiştir. Bu ikinci Beyliğinin ilk parası 827 tarihi ile darb edilmiştir. (No. 86, 87).

İbrahim bin Mehmed in Karaman paralarında büyük babası Alaeddin Bey ile başlayan ve babası Mehmed Bey devrinde devam eden yakarışlar «Ey lutufları gizli Allahım bizi korktuklarımızdan kurtar» ve nasihat verici «Mülkün devamı adalet ile dir» gibi dualar devamlı yer almış ve Karaman paralarına dünya nümismatiğinde kendine has ve eşsiz bir durum yaratmıştır (17).

Birbirinden güzel nakışlarla süslenen değişik tarihli Karaman paralarından 827, 829, 830, 832, 833, 834, 836, 840 tarihlerinde bu değişik dualar vardır ve 830 tarihli paranın ortasındaki keşide içindeki (ÜÇ ALİ), Osmanlılardan ayrı durabilmek için İbrahim Beyin bir aralık Şii'lik mezhebini bile benimsediğini göstermesi bakımından önemlidir.

Karaman Oğulları paralarında 841 tarihinden sonra birdenbire bir Osmanlı akçesi havası hakim olmuştur. 841, 846, 851, 855, 856, 858 tarihli paralar tamamen Fatih Sultan Mehmed akçeleri tipindedir. Ağırlıklar da 1.600 ve 0.800 gibi dirhem bazında değil, 1.000 gr. civarındaki Osmanlı akçeleri veznindedir.

Karaman Oğlu İbrahim Beyin 858 (1454) tarihinden ölüm yılı olan 868 (1463) e kadar geçen döneme aid elimize hiç bir akçesi veya dirhemi geçmemiştir (18).

(16) İ. H. Uzunçarşılı, Anadolu Beylikleri, 1969, S. 22.

(17) Bu dönemin, madeni paralara yansıyan ince zevkini ve ilerde Osmanlı sanatında gelişecek olan yazı istif düşünce ve sanatının ilk belirtilerini İbrahim Bey ile oğulları İshak ve Pir Ahmet'in, İbrahim Bey Vakfiyesinden tanıdığımız tuğralarında görmekteyiz. (Tablo III).

(18) Ahmed Tevhid, Meskukatı Kadimi İslamiye Kataloğu No. 778 de 864 tarihli bir akçeden bahsetmekte çizimini yaptığı bu akçenin ağırlık ve çapını da kayd etmektedir, fotoğrafı olmayan bu akçenin varlığı bence şüphelidir.

858 tarihine kadar hemen hemen her sene değişik tarih ve kalıpta para darb eden Karaman Oğulları 841 (1437) tarihinden sonra Osmanlı akçe tipini benimsemeleri gibi, 858 (1454) yılından sonra Osmanlı akçe darb sistemini de kullanmaya başlamış olabirler.

Bilindiği gibi, Osmanlı akçelerinde Fatih Mehmed döneminde on yılda bir (855, 865, 875 gibi) kalıp değişikliği yapılmaktaydı. 858 (1454) tipi Karaman akçelerinin bolluğu ve tespit edebildiğim 12 ayrı kalıbın mevcudiyeti 858 yılından sonra ki yıllarda da bu tarihli paraların darbının devam etmiş olabileceğini bize göstermektedir.

İbrahim Bey 868 ,1463) yılında Gevale kalesinde vefat etmiş (19) ve cenazesi Larendeye naklolunarak defnedilmiştir.

İbrahim Bey sağlığında kendisine halef olarak İshak Beyi seçmiş ve diğer kardeşler buna karşı gelmişlerdi.

İbrahim Bey sonrası Karaman akçelerindeki önemli durum dolayısı ile Neşri tarihinden bu paragrafı aynen alıyorum :

«Hikâyet-i Vakı a-i Evlad-ı Karaman

Rivayettir ki, Karamanoğlu İbrahim Bey vefat edip yedi oğlu kaldı. Biri İshak, biri Pir Ahmed ve biri Karaman ve biri Kasım ve biri Alâüddin ve biri Süleyman ve biri Nura Sofu dur ki, kitabın evalinde zıkr olundu. Ve Süleyman ile Nura Sofu küçürek idi. Evvel-i vehlette kaçıp Sultan Mehmed'e gelmişlerdi Kalanı Karaman vilayetinde idi. Bu oğlanların mecmu'u Sultan Mehmed bin Yıldırım kızı Sultan Hatundan idi. Ama İshak cariyeden idi. Ve hem cümlesinden İshak büyüğüydü. Ve İbrahim Bey'in dahi hal-i hayatında himmeti İshak Bey'e idi. Zira İshak Bey'den gayrisinde «Osmanlılık alacası vardır» diye sevmezdi. Ve bil-cümle hasta olacak bu Sultan Hatundan olan oğlanlar ittifak edip, atalarının üzerine gelip, Konya'yı muhasara ettiler. Andan İbrahim Beyi kaçırıp, Gevaleye çıkarmak istediler. Gevale hisarına girmeden kapısında eceli yetişip, can teslim etti. Andan bu oğlanlar ittifak edip, İshak'ı sürdüler. Ve Pir Ahmed'e eyittiler : «Sen bizim ulu kardeşimizsin Biz senin emrine muti ve münkadız» dediler». (20).

(19) Hakkı Konyalı, Karaman Tarihi 1967 Sh. 511 de Karaman Oğlu İbrahim Bey in ölümünün 868 Hicri de olduğunu belgeleyen mezar taşının resmini neşir etmiştir.

(20) Neşri Tarihi, Kitab-ı Cihan nümâ T.T.K. Ankara 1957, Cilt II S. 771-773.

Neşri'den yukarıda belirttiğimiz bilgiyi teyiden; Karaman oğlu İbrahim Beyin sağlığında idareyi oğlu İshak Bey'e devrettiğini gösteren bir sikke mevcuttur. Karaman oğlu Mehmed oğlu İbrahim oğlu İshak ın akçesi Konya darb mahalli ve tarihsizdir. (No. 118).

Karaman Oğulları dirhem ve akçeleri Mehmed II den yani 810 (1407) den itibaren tarihlidir, İbrahim Beyin tarihsiz hiç bir parası yoktur, oğullarının da tarihsiz para basmalarının gerek gelenek gerekse önem itibarı ile her hangi bir anlamı yoktur.

Bu itibarla İshak Beyin tarihsiz parasının manası babası İbrahim Beyin sağlığında, rızası ve arzusu ile Konyada Beyliğin reisiğinin kendisine terkedilmesi üzerine basılmış olmasıdır. İshak Bey Karaman Beyi olarak sikkesini darb ettirmiş fakat İbrahim Bey hayatta olduğu için tarih koymayarak hüsn ve sadakatını ve babasının güvenine lâyık olduğunu göstermiştir. (No. 118).

Bu akçeden gayri bir de 880 tarihli bir İshak Bey akçesi konusu vardır.

Evvelâ 1309 (1891) yılında İsmail Galib Bey'in «Takvîmî Meskûkâtı Selçukiye» kitabında S. 116 No. 172 de, 880 tarihli tuğra şeklinde bir Karaman oğlu İshak Bey akçesi neşredilmiştir.

Bilahare 1321 (1903) yılında Ahmed Tevhid'in «Meskûkâtı Kadîmî İslâmîye» Kataloğunda mezkur paradan İsmail Galib Bey'e atfen bahs edilmiş ve en son olarak da 1971 yılında «İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslâmî Sikkeler Kataloğu» Cild I Sh. 446 No. 1358 de İbrahim ve Cevriye Artuk tarafından neşredilmiş tir.

İstanbul Arkeoloji Müzesi Koleksiyonundaki mezkur paranın iyice incelenmesi bazı önemli noktaları meydana çıkartmıştır.

Tuğra kısmında İshak ismi net olarak okunan akçenin silik kısımları, bulunan diğer bir akçenin yardımı ile aydınlığa kavuşturulmuştur. (No. 119, 120).

Bahis konusu akçe Karaman akçesi olmayıp bir Saruhan akçesidir, ve tuğra İshak bin Karaman değil Orhan bin İshak tir.

Fotoğrafi neşr edilen akçedeki (A.V) 807 [silik], tarihinin yerine Müzedeki akçe 808 (AA) tarihlidir. Bu tarih Saruhan Oğullarından İshak oğlu Orhan'ın, Saruhan Beyi olduğu yıllardır. Müzedeki paranın (AA) gibi gözükten noktası (880)

fazla bir nokta olup iki sekiz arasında da ayrıca bir nokta gözük-
mektedir.

Bilindiği gibi İshak Bey 870 (1465) yılında vefat etmiştir (21).
Yalnız okunan bu akçe ise senelerden beri tarihçileri müşkül du-
ruma düşürmüştü ve zorla bir takım tarihi açıklamalarda bulunma-
larına sebep olmuştur. (22).

İshak Beyin babasının sağlığındaki Konyadaki Karaman Bey
liği pek kısa bir süre devam etmiş ve Pir Ahmed liderliğindeki kar-
deşlerinin muhalefetine dayanamıyarak, babası ile birlikte Konyayı
terk ederek Silifkeye göçmüştür.

Konyada Karaman Oğulları tahtını ele geçiren Pir Ahmed, ge-
ne babası İbrahim Beyin sağlığında olması lazım gelen «Pir Ah-
med bin İbrahim bin Karaman» (23) gümüş akçesini (No. 121)
darb ettirmiştir. Gerek bu sikkede gerekse aynı yılda basılmış ol-
ması lazım gelen bakır (No. 124) mangırda tarih yoktur.

İshak Bey'in gösterdiği saygıyı Pir Ahmed de babasına gös-
termekte tereddüd etmemiştir.

Olaylar 868 (1463) yılında olmaktadır ve bu tarihte İbrahim
Bey vefat etmiş ve yukarıda beyan edildiği vechile Larendede def-
nedilmiştir.

Bu tarihten sonra İbrahim Beyin oğulları arasındaki taht
mücadelesi bütünüyle alevlenmiştir.

İshak Bey, Pir Ahmed'e karşı koyacak kuvvetli olmadığından
ailesini Silifkede bırakarak Doğu Anadolu'da o tarihte merkezi Di-
yarbakır olan Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın yanına gide-
rek yardımını istemiş ve aldığı kuvvetle Karaman Beyliğini tek-
rar ele geçirdiğinden, Pir Ahmed memleketi terk ile dayısı oğlu
olan Osmanlı hükümdarı Fatih Sultan Mehmed'e iltica etmiştir.

Bu tarihte İshak Beyin Konyada sikke darb ettirdiği kayd
edilmekte ise de, tarihli olması lazım gelen bu akçe henüz ele
geçmemiştir.

Karaman ülkelerindeki hadisatı yakından izleyen Osmanlı
Devleti, kendilerine iltica eden Pir Ahmed'e yardıma karar vere-
rek, bu işe Antalya Sancakbeyi Köse Hamza Beyi görevlendirdi;

(21) İslam Ansiklopedisi, Cilt VI, Sh. 326, Karamanlılar mad.

(22) İ. H. Uzunçarşılı, Anadolu Beyleri Sh. 1960 Sh. 34 Prg. 4 Şehabettin
Tekindağ, İ.E.E.F.T.D. 1963 Sayı 17-18 Sh. 52 Dip Notu 42.

(23) C. Ölçer, T.N.D. Bülten 4 İst. tarih S. 36 Pir Ahmed Akçesi

Osmanlı kuvvetlerinin yardımı ile Konyaya giren Pir Ahmed tekrar Karaman Beyi oldu 870 (1465) ve bu kere bağımsız Karaman Beyliği 870 tarihli Konya darblı gümüş akçesi ile dünyaya duyuruldu. (No. 122, 123) Pir Ahmed'in Osmanlı devleti himayesinde Karaman Beyliği bir kaç sene sürmüştür. Bu devrenin bol miktarda 870 tarihli Pir Ahmed sikkelerinin varlığı bu sürenin devamlılığının ispatıdır. Buna mukabil tarihsiz İshak ve Pir Ahmed akçeleri en nadir Karaman sikkeleridir.

İktidar savaşında mağlup olup, ailesi ile oğlunun sığınmış olduğu Silifke kalesi hariç, hemen bütün Karaman ilini kayb eden İshak Bey, 870 Zilkadesinde (Haziran 1466), hazinesi ile birlikte tekrar Uzun Hasan'a iltica etmiş ise de, çok geçmeden 870 Muharreminde (Eylül 1466) da vefat etmiştir. (24).

Osmanlı Devletinin himayesinde bir iki yıl Karaman Beyliğini sürdüren Pir Ahmed, Fatih Sultan Mehmed'in kararını vererek bu ülkeye kuvvetlerini göndermesi üzerine Konyayı terk ederek, önce Larende'ye sonra da Tarsus taraflarına kaçmıştır.

Nihayet 874-875 (1469-1470) yıllarında Gedik Ahmed Paşa idaresindeki Osmanlı Kuvvetleri hemen hemen bütün Karaman illerini zapt ederek buraları İmparatorluğa katmışlardır.

Bu senelerde Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın yanına sığınan ve yardım gören Karaman Oğulları ailesinin son fertleri Pir Ahmed ve Kasım Beyler Akkoyunlu Hükümdarının Otlukbeli savaşında Osmanlılara kat'i yenilgileri üzerine son ümidlerini de kaybetmişlerdir.

Bu kısa özetlemeden sonra, 170 senelik şerefli bir yaşama mücadelesinden sonra tarihe intikal eden Karaman Oğulları Beyliği sikkelerinin tek tek açıklamalarına geçiyoruz.

Karaman madeni paralarında altına rastlanılmamıştır, diğer hiçbir Anadolu Beyliğinde de altın para yoktur. Osmanlıların ilk altın parası da Fatih döneminin sonlarında 882 Hicri yılında darbedilmiştir ki bu tarih Anadolu Beylik devrinin sona ermiş olduğu yıllardır.

Karaman Oğullarında gümüş paralar genellikle 1/2 Dirhem takriben 1.600 gr. ve 1/4 Dirhem takriben 0.800 gr. ağırlığında ol-

(24) Şehabettin Tekindağ, İ.Ü.E.F.T.D. İst 1963 Sayı 17-18, S. 52

mak üzere iki önemli grupta sınıflandırılabilir. Aynı yılda basılan bu farklı değerdeki paraların görünümünde de ufak ta olsa, değişiklikler vardır.

Genel olarak incelediğimiz zaman, Karaman Oğulları Beyliği madeni paralarının üç büyük grupta toplanmış olduğunu görmekteyiz :

I. Karaman Beylerinin isimlerinin sikkelerde yer almadığı «Korku Dönemi» paraları.

700 — 740 1300 — 1340

II. Bey isimleri yazılı olan paralar.

A. «Bedr bin Karaman» Sürsajlı Bedreddin Mahmud Paraları

740 — 744 1340 — 1344

B. Alaeddin Halil Paraları

762 — 800 1360 — 1397

C. Mehmet II bin Alaeddin Paraları

805 — 822 / 824 — 826 1402 — 1419 / 1421 — 1423

D. Ali bin Alaeddin Paraları

822 — 824 1419 — 1421

E. İbrahim bin Mehmet Paraları

824 / 827 — 868 1421 / 1423 — 1463

F. İshak bin İbrahim Paraları

868 — 869 1463 — 1464

G. Pir Ahmed bin İbrahim Paraları

869 — 871 1464 — 1465

III. İsimsiz Nakışlı Bakır Mangırlar.

KARAMAN OĞULLARI BEYLİĞİ
MADENİ PARALARI

**I. Karaman Beylerinin isimlerinin sikkelerde yer almadığı
«Korku Dönemi» paraları**

Kırmn 1

Lv 1

Gümüş Darb yeri yok Darb tarihi yok Ağ. 1.860 gr. Ø 24

Her iki yüzünde Kelime-i tevhid ve ayrıca anlamsız ve okunaksız yazılar vardır.

Paranın şekli ve havası Karaman paraları niteliğindedir, bu çeşit paralara örnek olur kanaati ile Karaman paraları arasında yer alması uygun görülmüştür.

Gümüş Ermenak 715

السلطان

الملك الناصر

ناصر امير المؤمنين

Ortada kare içinde :

Es-Sultan E

1 — Melik el-Nasır Nasır

Emir-ül-mümin

Çevrede : solda bir motif üstte sene ters 15 sağda ters seb'a mae altta duribe Ermenak

Ağ: 0.750 gr. Ø 17 mm.

لا اله الا الله محمد رسول الله

عمر عثمان ابوبكر علي

Kıvrımlarla süslü dört dilimli keşide içinde : Kelime-i Tevhid

Çevrede : Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Kırmn 3

Lv 1

Gümüş Ermenak 715

Aynen Kırmn 2 gibidir.

Ortada kare keşide içinde :

Es-Sultan E

1 — Melik El-Nasır Na

sır Emir-ül-Mümin

Çevrede solda, sene 15

üstte, Seb'a mae (ters yazılı)

sağda, Ermenak

altta, Süs motif

Ağ: 0.890 gr. Ø 17 mm.

Aynen Kırmn 2 gibidir.

Dört Dilimli Süslü

bir keşide içinde

La-ilaha-il

Allah Muhammed resu-ül-Allah

Altta ve üstte

Saadet düğümü motif

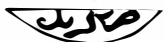
Çevrede Dört Halife

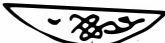
(25) Yurt dışında özel bir koleksiyondan

(2 ve 3) Numaralı paraların ışığında Beylikler Çağının 'Korku Döneminde' Ermenak da darb edilen paralardaki yazım ile ilgili önemli bir iddiamı belirtmek zorundayım.

(No. 2) parasında; ortadaki kare içinde Memluk Sultanı El-Nasır-Nasir in adı zıkr edildikten sonra dışdaki dört kavisten soldakinde, motif üstte sene 15

sağda arapça yazı sistemi olan soldan sağa yazı yerine kasten sağdan sola yazılmış ters (seb'a mae ve altta

(duribe-Ermenak ibareleri; ve paranın yazı yüzünde dört yapraklı bir yoncaya benzer bir kartuş içinde 'Kelime-i Tevhid' yer almaktadır.

(No. 3) paraya gelince; yazı yüzü hemen hemen aynı bir yonca kartuş içinde 'Kelime-i Tevhid' ve tuğra yüzünde ortada kare kartuş içinde (No. 2) deki paranın eşi şekilde aynı ifadeler ile 'El-Nasır-Nasir' ve çevredeki kavislerde tıpkı (No. 2) paranın görünümünde fakat saat ibresinin hareketinin aksi yönünde 90 derece ötelenmiş şekilde altta motif sağda sene 15

 üstte soldan sağa yazılı seb'a mae ve sağda ; bu ibare kanaatımca ER ME NAK in kasten çok bozuk bir şekilde yazılmış halidir.

Yeni Türk alfabe sinde sadece (K) harfi ile gösterilen fakat eski Türkçe de KEF ve KAF olarak tanımlanan harflerle bitirilen bu iki ayrı yazım şekilli kelime; 'Korku Dönemi'nde Karaman Oğullarının Baş Şehirleri, zorluklarla karşılaştıkları zaman sığındıkları Kale Şehir 'ERMENAK' ın kamufe edilmiş yazılış şeklidir.

Nitekim bundan sonra ki (No. 17) parada (26), bu kere her bir kavisin içersine bir hece yerleştirilerek, be

ER ME NAK

ve hatta (No. 21) parada görüldüğü vechile

sürsaj olarak ta benimsenmiş ve bir süre Karaman Oğlu paralarında kullanılmıştır.

(26) Karaman müzesinde teşhirde olmayan paralardan 6 adet bu tür gümüş para mevcuttur.

Gümüş

Ağ: 0.960 gr.

Ø 17 mm.

السلطان

الملك الناصر

ناصر امير المؤمنين

لا اله الا الله محمد رسول الله

عمر عثمان ابوبكر على

Es-Sultan

Lâi ilahe

El-Melik-ül-Nasır

il-Allah Muhammed

Nasır Emir-ül-müminin

Resul-Allah

Krmn 5 (28)

Lv 1

Gümüş

Larende

716

Ağ: 1.600 gr.

Ø 23 mm.

[صرب لارنده]

السلطان الملك الناصر

ناصر الدنيا والدين محمد

بن قلاوون ضرب لارنده

لا اله الا

الله محمد

رسول الله

(Duribe Larende)

Ortada : La-ilahe-il-allah

Es-Sultan El-Melik-ül-Nasır

Muhammed Resul-Allah

Nasr-ed-dünya-ve-ddin

altta ortada, PARS

Muhammed

Ömer, Ebu Bekir, Osman, Ali

solda duribe Larende PARS

Altta, Seb'a mae ve aşre ve sitte

sağda bin Klavun

(27) Karaman Müzesi Teşhirdeki Paralardan No. 2615

(28) Bursa, T.İ.E.M. 76-5 / No. 169

Gümüş

Larende (?)

المملك الله
ضرب لارنده

Ağ: 1.925

Ø 23 mm.

لا اله
الله محمد
رسول الله

Ortada El-Mülk-ül-Allah
Üstte Duribe Larende (?)
solda fi sene
altta
sağda

İlhanlı Tipi
La-ilahe-il-Allah
Muhammed Resul-Allah
Çevrede (...) (...)
(...) (...) (...)
sağdaki noktaların toplamı 17
ve soldaki noktaların toplamı
da 13 tür. (17) 717 hicri yılını
ve 13 de Bedreddin bin Mah-
mud un saltanat yılını göster-
mek üzere şifreli bir şekil ola-
bilir.

Gümüş

Larende

المملك الله
سبعماية عشرين
ضرب
لارنده

Ortada El-Mülk-ül-Allah
gene ortanın içinde üstte
seba mae ve altta işrin
(Gizli bir yazı ile)
Çevrede üstte Duribe
altta Larende
Kırmn 8 (29)

Ağ: 2.100 gr.

Ø 23 mm.

لا اله الا
الله محمد
رسول الله

İlhanlı Tipi
La-ilahe-il-Allah
Muhammed Resul-Allah

Lv 1

Gümüş

Larende

المملك الله
ضرب لارنده

Ortada: El-Mülk-ül-Allah
Çevrede: Üstte Duribe Larende

Ağ: 1.900

Ø 23 mm.

لا اله الا الله محمد
رسول الله

İlhanlı Tipi
Ortada: La-ilahe-il-Allah
Muhammed Resul-ül-Allah
Çevrede: Dört Halife ismi

Gümüş Larende 7 . .

المالك الله

ضرب لارنده

سنة عشرين سبعمائة

Ortada: El-Mülk-ül Allah
 Çevrede: Üstte Duribe Larende
 solda sene
 altta aşrin (?)
 sağda seb'a mie
 Krmn 10 (30)

Ağ: 1.900 gr. Ø 24 mm.

لا اله الا

الله محمد

رسول الله

İlhanlı Tipi
 La-ilahe-il-Allah
 Muhammed Resul-allah
 Çevrede: Ebu Bekir, Ömer,
 Osman

Lv 2

Gümüş Darb yeri belirsiz

المالك الله

سبعمائة

Ortada: El-Mülk-ül-illah
 Çevrede: Okunmuyor, aşağıda
 seb'a mae (700)

Ağ: 1.800 gr. Ø 23 mm.

لا اله الا الله محمد رسول الله

La-ilahe-il-Allah
 İlhanlı Tipi
 Muhammed Resul-Allah
 Karaman Müzesi

(30) Karaman Müzesi, Teşhirde olmayan paralardan.

Gümtüş

Larende

قلاون

السلطان الملك

ناصر ناصر الدين محمد الملك

Klavun

Es Sultan el-melik

Nasir - Nasir eddin

Muhammed El-melik

Ağ: 1.750 gr.

Ø 26 mm.

الملك الله

ضرب لارنده

لا اله الا الله

محمد رسول الله

Ortada: El-Mülk-ül-allah.

Çevrede: Duribe Larende

La-ilaha-il-allah

Muhammed resul-allah

Kırmn 11 a

Gümtüş

Aynen Kırmn 11 gibidir

Klavun

Es Sultan el-melik

Nasir - Nasir eddin

Muhammed El-melik

Ağ: 1.900 gr.

Ø 26 mm.

Aynen Kırmn 11 gibidir

(Larende yoktur)

Ortada: El-Mülk-ül-allah.

Çevrede: —

La-ilaha-il-allah

Muhammed resul-allah

Gümüş Larende Tarih belirsiz Ağ: 2.230 gr. Ø 23 mm.

المك الله
ضرب لارنده

لااله الا الله
محمد رسول الله

Ortada dik dörtgen

Kartuş içinde :

El-Mülk-ül-Allah

Bu ibarenin üstünde ve altın-
da gizli yazılmış bir tarih var
gibi

Kavis kısmında altta duribe
Larende

Krmn 13 (32)

Ortada altı köşeli kartuş içi-
nde :

Kelime-i Tevhid

Kavisdeki yazılar okunama-
maktadır.

Lv 2

Gümüş Larende Tarih belirsiz Ağ: 2.230 gr. Ø 22 mm.

المك الله
ضرب لارنده

لااله الا الله

Ortada dik dörtgen kartuş
içinde:

El-Mülk-ül-Allah

Alta: Larende

محمد رسول الله

Ortada beşli kartuş içinde
Kelime-i Tevhid

(31) Bursa T.İ.E.M. No. 285

(32) Bursa T.İ.E.M. No. 283

Gümüş Larende Tarihsiz

الملك الله

ضرلارنده

Ortada dik dörtgen kartuş
içerisinde
üstte El-Mülk-ül-Allah
altta Larende
dışta kavis kısmında üstte
motif

Krmn 15 (34)

Ağ: 1.860

Ø 23 mm.

1.930

Ø 23 mm.

لااله

الله محمد

رسول الله

Ortada beşli kartuş içinde
Kelime-i Tevhid

Lv 3

Gümüş Larende sene 7..

الملك الله ضربلارنده سبعماية

Ortada: El-Mülk-ül-Allah
Çevrede:
Üstte, Duribe Larende
sağda, Sene
altta, seba mae

Ağ: 2.000

Ø 23 mm.

لااله الا الله محمد رسول الله

İlhanlı Tipi

Beş Köşeli Kartuş içinde
Kelime-i Tevhid

(33) Bursa T.İ.E.M. No. 286 ve 287

(34) Karaman Müzesi, Teşhirde olmayan paralardan

Gümüş bi Ermenak Tarihsiz

المالك الله

صرب ارمنك

Ortada dik dörtgen kartuş içinde :

El-mülk-ül-allah

Üstte duribe bi Ermenak
solda fi

Ağ: 1.950 gr.

Ø 22 mm.

لااله الا الله

محمد رسول الله

Ortada beşli kartuş içinde :
Kelime-i Tevhid

Gümüş Ermenak Tarihsiz

المالك الله

ارمنك

Ortada: El-Mülk-ül-Allah

Çevrede:

Üstte (durı) be, solda (ER)

aşağıda (Me), sağda (NAK)

Ağ: 1.900 gr.

Ø 24 mm.

لااله الا الله محمد رسول الله

Ortada beşli kartuş içinde

İlhanlı Tipi

La-ılahe-il-Allah

Resul-Allah

(35) Bursa, T.İ.E.M. No. 284

(36) Karaman Müzesi Teşhirde olmayan paralardan

Gümüş Memluk Parasında
C/S

Ağ: 1.600 gr. Ø 20/23 mm.

Çifte Sürsaj biri ERMENAK

ارمنك

Kırmn 19 (37)

Lv 3

Gümüş Memluk Parasında
C/S

Ağ: 1.625 Ø 23 mm.

Üzerinde Erm enak sürsajı

ارمنك

Gümüş İlhanlı dirhemi
üzerinde 'Ermenak' C/S
'Ermenak' C/S

Tarihsiz Ağ: 1.750 gr. Ø 22 mm.

ارمنك

Gümüş İlhanlı dirhemi C/S Tarihsiz Ağ: 0.810 gr. Ø 18 mm.

'Duri be bi Ermenak' C/S

صرب ارمنك

(38) Bursa T.İ.E.M. No. 75/8-3

(39) Bursa T.İ.E.M. No. 134

Gümtiş Darb yeri yok Tarihsiz Ağ: 1.900 gr. Ø 24 mm.

ن
السلطان الملك
ناصر ناصر الدين محمد
الملك المنصور

Sultan

Ül-Azam Nasır-üd-dünya
ved-din el-Melik-ül-Nasır
Muhammed bin Klavun
Halled-Allahü
Mülkehu ve (Devletehu)

السلطان
الاعظم ناصر الدين
والدين الملك الناصر
محمد بن قلاوون حلاله الله
ملكه و دولته

N

Es-Sultan-ül-Melik
ü'l-Nasır Nasır-üd-din
Muhammed
El-Melik-ül Mansur

Gümtüş Beyşehir 730

Ağ: 1.600 gr. Ø 22 mm.
1.380 gr. Ø 23 mm.

السلطان الاعظم
الملك الناصر ناصر الد
[نيا] والدين محمد
حله الله ملكه

ضرب في
مدينة بكشهر

سنة ثلثين و سبعمائة

Es-Sultan-ül Azam
Nasred-dünya veddin Mehmed
Hallad-allah Mülkehu

Duribe fi
Medina Beyşehir
(Okunamıyan bir satır)
sene selasin ve seb'a mie

Kırmn 24 (42)

Gümtüş İlhanlı Parasında c/s Ağ: 1.700 gr. Ø 22 mm.

İlhanlı Gümtüş Dirhemi üzerinde Kuş Sürsajı

(41) Türk İslam Eserleri Müzesi Bursa No. 394

(41) Bu para ile ilgili bilgi için S. 20 paragraf 3, 4 bk.

Gümüş İlhanlı parasında c/s Ağ: 2.060 gr. Ø 20/24 mm.

İlhanlı Gümüş dirhemi üzerinde Kuş Sürsajı

- (42).. KUŞ Sürsajlı paraların Karaman Oğullarına aid olduğuna, (12a) dip notunda belirttiğim şekilde Karaman yakınındaki Kazım Karabekir (Gafariyat) kazasında bulunmuş olması dolayısı ile karar vermiş idim. Ancak İngiliz Nümismat Webdale'in koleksiyonunda büyük bir şans eseri olarak bulduğum, gördüğüm Kırmn 131 No. da tasvir edilen KUŞ motifli mangır, bu kanaatımı destekleyen çok mühim bir belge oldu. Karaman Oğullarının simgesi olan Larende darb yerli ve sürsajdaki Ongun Kuşu karakterindeki resimli mezkûr mangır (Kırmn 24 ve 25) No. lu gümüş dirhemlerin Karaman Oğullarına aid olduğunu kanıtlamıştır. Bu mangırı bana gösteren ve fotoğrafını derhal gönderen Webdale'e teşekkürlerimi sunarım.

II. Bey isimleri yazılı olan paralar

A. «Bedr bin Karaman» Sürsajlı Bedreddin Mahmud paraları

Krmm 26 (43)

Gümüş Gazan Mahmuda aid Ağ: 2.150 gr. Ø 23 mm.
İlhanlı Dirhemi
Üzerinde (Bedr bin Karaman) sürsajı var

بدر بن قرامان

Krmm 27 (44)

Lv 4

Gümüş Alaiye baskılı İlhanlı Ağ: 2.020 gr. Ø 24 mm.
Hüdabende dirhemi
BEDR bin KARAMAN
C/S

بدر بن قرامان

(43) İbrahim Artuk, İ.A.M.T.İ.S.K. Cilt I ,No. 1344

(44) Y.K.B. Koleksiyonu 5/3

Gümüş Alaiye baskılı İlhanlı Ağ: 2.000 gr. Ø 26 mm.
Hüdabende dirhemi
BEDR bin KARAMAN sürsajlı

بدر بن قرامان

Gümüş Alaiye baskılı İlhanlı Ağ: 1.970 gr. Ø 25 mm.
Hüdabende dirhemi
BEDR bin KARAMAN sürsajlı
ayrıca MEHMED sürsajlı

بدر بن قرامان

(45) Y.K.B. Koleksiyonu

(46) Özel bir koleksiyondan

Gümüş üzerinde hiç bir yazı Ağ: 1.900 gr. Ø 26 mm.
bulunmayan Gümüş parçası
BEDR bin KARAMAN sürsajlı
ayrıca At a benzer ikinci bir sürsaj

بدر بن قرامان

Gümüş Baskı yeri ve tarihi belirsiz Ağ: 2.080 gr. Ø 23 mm.
İlhanlı dirhemi
BEDR bin KARAMAN sürsajlı

بدر بن قرامان

(47) YKB Koleksiyonu 5/4

(48) YKB Koleksiyonu 5/2

Gümüş İlhanlı Dirheminde C/S Ağ: 1.530 gr. Ø 23 mm.

توكلی علیہ الله

İlhanlı Sikkesi üzerinde
'Tevekkel-ül-Aleyh-ül-allah'
Sürsajı

Gümüş İlhanlı Hüdabende Tarih belirsiz Ağ: 2.000 Ø 27 mm.
parası üzerinde C/S

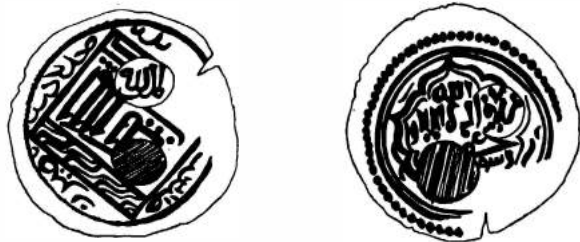
الله

'El-minnet-ül-Allah'
C/S olarak

Ortada beşli kartuş içinde
Kelime-i Tevhid
ve Hayvan Figürü C/S

(49) Ömer Dilek Koleksiyonu

(50) Bursa T.İ.E.M. No. 236

Gümüş Karaman parası Tarihsiz Ağ: 1.900 gr. Ø 24 mm.
üzerinde iki adet C/S

الله

'El-minnet-ül-Allah' C/S

'Akşehir' C/S

- (51) Robert Doran Koleksiyonu, İngiltere; Karaman parasında Karaman sürsajı ilk bakışta aykırı gibi durmakta ise de, Karaman parasına 'Akşehir sürsajı vurularak kısa bir süre Eşref Oğulları Beyliğinde tedavül ettiği ve Beyşehir in Karaman Oğullarının eline geçmesini müteakip tekrar bir Karaman sürsajı ile geçerliliğini sürdürdüğünü gösterdiği gibi 'El-minnet-ül-Allah' sürsajının 730 hicri yıllarından sonra kullanıldığını belirtmesi bakımından çok önemli bir sikkedir.

Gümüş Ermenak (?) Tarihsiz
(752-755)

السلطان
الملك الصالح

Ağ: 0.820 gr. Ø 18 mm.

لا اله الا
الله محمد
رسول الله

Dört dilimli süslü bir
keşide içinde
Es-Sultan
El-Melik El-Salih
Saadet düğümü Motifi

Ortada kare içinde
La-ilahe-il-Allah
Muhammed (Motif) re
sul-Allah
Çevrede :
Üstte, süs, motif
Solda, Ermenak 1 andıran
harfler

(52) Bu para için kitabın S. 21, 5 inci paragrafına bakılmasın

II. Bey isimleri yazılı olan paralar.

B. Alaeddin Halil Paraları

Krım 36 (53)

Lv 5

Gümüş

Konya C/S

Ağ: 1.35 gr.

Ø 18-25mm.

قونية

Krım 37 (54)

Lv 6

Gümüş

Konya (764 - 778)

Ağ: 1.710 gr.

Ø 21 mm.

الحمد لله

الملك لا سرف

ضرب قونية

لا اله الا

الله محمد

رسول الله

Üstte Kartuş içinde:

Elhamd-ül-allah

Altta: El-Melik-ül-Eşref

Duribe Konya

Ortada kartuş içinde:

La-ilahe-il

Allah Muhammed

Resul-ul-allah

Çevrede: Ebu, Bekir Ömer

Osman, Ali

(53) Özel bir koleksiyondan

(54) Doğu Berlin Müzesi Kol. B 22, Bu para ile ilgili olarak S. 22, 5 inci paragraftan Memluklar kısmına bakılması

Gümüş

Konya

(764-778)

Ağ: 0.830

Ø 17 mm.

الحد [الله]
الملك لا شرف
صرب فونية

لا اله الا الله
محمد رسول الله

Üstte Kartuş içinde:

Elhamd (allah)

Altta: El-Melik-ül-Eşref

Duribe Konya

Ortada Kartuş içinde:

Lâ-ilahe-il-

Allah Muhammed

Resul-ül-allah

Çevrede:

Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Krmn 39 (55)

Gümüş

Darb yeri yok

Tarihsiz

Ağ: 1.300 gr. Ø 23 mm.

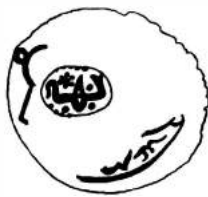
Aid olduğu devlet belli olmayan

gümüş paranın üzerinde var olan

üç sürsajdan birinde ALÂ ĩ c/s görülmektedir.

(55) (No. 39, 40, 41, 42, 43) paralar için;

Garı Kürkman - Ömer Diler Alaiyc Paraları 1981 S. 56 No. 30 /
S. 57 No. 31, / S. 58 No. 32, S. 59 No. 33-34 bakılması

Gümüş Darb yeri yok Tarihsiz Ağ: 1.700 gr. Ø 21 mm.

Aid olduğu devlet belli olmayan
gümüş paranın üzerinde var olan
üç süsajdan birinde ALÂ İ c/s görülmektedir.

Gümüş Darb yeri yok Tarihsiz Ağ: 1.850 gr. Ø 21/23 mm.

Aid olduğu devlet belli olmayan
gümüş paranın üzerinde var olan
üç süsajdan birinde ALÂ İ c/s görülmektedir.

Gümüş Darb yeri belirsiz Tarihsiz Ağ: 2.010 gr. Ø 23 mm.

Aid olduğu devlet belli olmayan
gümüş paranın üzerinde var olan
üç süsajdan birinde ALÂ İ c/s görülmektedir.

Gümüş Darb yeri belirsiz Tarihsiz Ağ: 1.97 gr. Ø 23 mm.

Aid olduğu devlet belli olmayan
gümüş paranın üzerinde var olan
üç süsajdan birinde ALÂ İ c/s görülmektedir.

Alaiye, Selçuklu İmparatorluğunun en mühim limanlarından biri ve birincisi, tersanenin olduğu, Selçuk Sultanı Alaeddin Keykubad ın yazlık sarayının bulunduğu yerdir.

Bu önemli liman Selçuklu Devletinin çökmesi üzerine, kısa bir süre İlhanlılara bağlılığını göstermiş ve bilahare Karaman hakimiyet bölgesinde olması dolayısı ile de Karaman Oğulları idaresine geçmiştir.

Ancak liman hakimiyeti Osman Oğullarının da yakından ilgileneceği bir konu olduğundan ayrı bir statü ile idare edilmiştir.

Daima Karaman Oğulları ailesinden bir Beyin idaresinde bulunan Alaiye, Osmanlıların Antalyayı işgal ederek bu bölgeye nufuzlarını erdirdikleri anda Karaman Oğulları tarafından güya 5000 altına Memluk Devletine satılmış ve onların hükümrânlığı altında görünerek Alaiye Beyliği adı altında idare olunmuştur. 1 ve 2 No. lu haritada görüleceği üzere Alaiye, Karaman Devletinin Memluklara komşu yönünde değil, bilakis Osmanlı hakimiyet bölgesi sınırındadır.

Emir-ül-Sevahil adı altında bir nevi Valilik şeklinde idare olunan bu küçük fakat önemli liman, 832/834 Hicri yıllarında Karaman ailesinden Savcı Beyin oğlu Karaman Beyin idaresinde iken, Karaman Beyin kendini bağımsız addederek Osmanlılarla müzakerelere girişmesi ve anlaşmalar yapması, Karaman Oğullarını endişelendirmiş ve İbrahim Beyin emri ile Kon-

yadan hareket eden Karaman Beyin kardeşi Lütü Beyin idaresindeki 40-50 kişilik bir kuvvet tarafından Alaiye işgal edilerek Karaman Bey öldürülmüş ve Lütü Bey Alaiye Beyliğine geçirilmiştir.

Osmanlı Sultanı Murad II nin Alaiye Beyliğindeki olayların sebebini sorması üzerine Karaman oğlu İbrahim Bey «Size doğru olmayan bir hadise, yani Lütü Beyle 45 kişinin Karaman Beyin üzerine gönderilmesi ve kanlar dökülmesi hadisesi aksettirilmiş- tir. Tanrı nın büyüklüğüne yemin ederim ki, biz böyle bir zan altında kalmaktan uzağız. Böyle bir işte hiç dahlımız yoktur. Alaiyelilerle aramızda sağlam bir andlaşma vardır. Biz buna her zaman riayet ederiz. Lütü Bey bana gelmiş ve yanımda bir kaç gün kalmışdı. Bu arada ben Kayseri tarafında çıkan bir iş için oraya gitmiş idim. Benim bulunmadığım sırada Lütü Bey bir gece giderek böyle bir hadiseye sebep olmuş, böyle bir fesad yapmıştır. Biz de derhal bu olayı Hacı Şey Katip ile yüksek huzurunuzda arz ettik Şu sırada oraya varmış olduğumu umarım. Bize karşı olan itimadinıza inancımız bulunduğu için sözü kısa keseriz (55b) diye yazılı bir cevap vermişse de Karaman Oğullarının bu olaydaki gaye ve maksadları aşıkardır.

Alaiye Beyliğini Karaman Oğullarının bir bölümü kabul etmek ve bilhassa 827 Hicri yılından sonraki İbrahim Beyin Karaman Beyi olduğu devredeki paraları Karaman Oğulları paraları addedmek gerçekci bir düşünce tarzıdır.

Mehmed Beyin Memlukların elinde Kahirede bulunduğu ve İbrahim Beyin Osmanlıların yardımını ile Karaman Tahtını ele geçirdiği ve daha sonra da müstakil olarak Bey olduğu ilk yıllarda Alaiye, her ne kadar Memluk Sultanı Eşref Barsbay adına para darb etmişse de, bu paralar isimsiz ve tarihsiz paralar olup Karaman Oğullarından Ali Bey in aynı tarzda bastırdığı paralar gibi kabul edilebilir.

Sadece 833 ve 834 yıllarında Karaman ailesinden Savcı ve oğlu Karaman'ın kısa beylik dönemleri; küçük Alaiye Beyliğinin Karaman Oğullarına baş kaldırarak bağımsızlıklarını paraları ile isptladıkları bir devre olarak mütalea edilmelidir.

(55b) İ. Hakkı Konyalı, Karaman Tarihi 1965.

Gümüş

Larende

Tarihsiz

Ağ: 0.830 gr.

Ø 12.5 mm.

له

علاى

لارنده

المزة

محمد

Alâ-i

Larende

İzzet-ül-Allah

Muhammed

(Sultan Alaeddin e izafeten)

Alâ-i

Darb yeri Larende

Allah Yücedir

Muhammed

Kırmn 45 (55a)

Lv 6

Gümüş

Larende

Tarihsiz

Ağ: 0.760 gr.

Ø 13.1 mm.

Aynen Kırmn 44 gibidir.

Aynen Kırmn 44 gibidir.

Gümüş Darb yeri yok Tarihsiz Ağ: 1.600 gr. Ø 15 mm.

علا الدين

الله المعين

ورسول

المبين

Üst taraf okunaksız
altta
Alâ-ed-din

Allah
ül-muin
ve resul
ul-mübin

Allah yardımcısı
Peygamber açıklayıcıdır

Gümüş Darülmülk (Konya) Tarihsiz Ağ: 1.620 gr. Ø 14 mm.

علاى
دار الملك

الله

ولا سواه

محمد نبى

Alâ-i
Dar-ül-mülk

Allah
Velâ siva-hü
Muhammed Nebi

Ala-ed-din
Konya

Allahtan Başka yokdur
Muhammed Peygamberidir

Gümüş Konya Tarihli Ağ: 1.320 gr. Ø 17.6 - 20 mm.

وله الحق

وله الملك الملك الا

[عظم] علاء الدين والدين

ضرب قونية

لا اله الا الله

محمد رسول الله

Vüleyh-ül h 'ak'
veleyh-ül mülk el-m'elik'-ül
Â'zam Alâ-ed-dünya 'ved-din'
duribe Kon'ya'

Lâ-ilahe-il-allah
Muhammed
Resul-ül-allah

Halk ve mülk Allahındır
Büyük Melik Alâ-ed-dünya
ve,ddin (Dünyanın ve dini n
ulusu) Konya da darb edildi

Kırmn 49 (57)

Gümüş Konya Tarihsiz Ağ: 1.140 gr. Ø 16-19 mm.

Aynen Kırmn 48 gibidir

Aynen Kırmn 48 gibidir

(57) Özel bir koleksiyondan; Kırmn 48 ve 49 yardımı ile paranın süslü tüm şekli çizimlenmiştir.

Gümüş Laren ۶ Tarihsiz

الله
المز
العالى
لارند

Allah
El-İzzet-ül
El-Alâi
Larende

Aziz Allah

Ağ: 1.575 gr. Ø 13/17 mm.

لا اله الا
الله محمد
رسول الله

Lâ-ılahe
il-lallah Muhammed
Resul-ul-allah

Gümüş Larende Tarihsiz

Aynen kırmn 50 gibidir
Allah
El-İzzet-ül
El-Alâi
Larende

Aziz Allah

Ağ: 1.200 gr. Ø 18 mm.

Aynen kırmn 50 gibidir
Lâ-ılahe
il-lallah Muhammed
Resul-ul-allah

(58) Ashmolean Museum Oxford, Heberden coin room

(59) Y.K.B. Koleksiyonunda 15562 No. da aynı paradan 0.760 gr. ve 0.700 gr. Ø 12.5 mm. 2 adet mevcuttur.

Gümüş Konya Tarihsiz

الله
توکلی علیہ
العالی
ضرب قونیة

Allah
Tevek-el-ül Aleyh
El-alâ-i
Duribe Konya

Ağ: 1.150 gr. Ø 1 5mm.

الله
محمد رسول
الله

La-ilahe-il-allah
Muhammed
Resul-ül-allah

Güvenim Allahındır
Alaeddin
Konyada darb edildi

Krmn 53

Lv 6

Gümüş Konya Tarihsiz

الله توکلی علیہ
عالی
ضرب قونیة

Tevek-ül-aleyhü-allah
El-Ala-i
Duribe Konya

Ağ: 1.150 gr. Ø 15 mm.

لا اله الا الله
محمد رسول الله

La-ilahe-il Allah
Muhammed
Resul-ül-Allah

(60) Özel bir koleksiyondan

Gümüş

Niğde

Tarihsiz

توكل على الله

علاى

ضرب نيكده

Tevek-Ül-Allah

El-Ala-i

Duribe Niğ 'de'

Ağ: 1.540 gr.

Ø 16.5 mm.

لا اله الا

الله محمد

رسول الله

عمر عثمان ابوبكر على

Muhammed Resul-ül-allah

Ortada: La-ilaha-il-lallah

Çevrede: 'Ebu Bekir' Ömer,
Osman, 'Ali'

Krmn 55 (61)

Lv 7

Gümüş

Niğde

Tarihsiz

علاء الدنيا

والدين ضرب نيكده

Âlâ-üddînya

veddin Duribe Niğde

Ağ: 1.300 gr.

Ø 20 mm.

علاء

الدنيا

والدين

ضرب

نيكده

Ortada: El minnet-ül-allah

Çevrede:

Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali
Minnet Allahındır

Gümüş

Konya

Tarihsiz

علاء الدنيا
والدين
ضرب قونية

Alâ-üd-dünya
ved-din
duribe Konya

Alâ-üd-dünya
Konyada darb edildi

Ağ: 1.500 gr.

Ø 19 mm.

نصر من الله
وفتح قريب

Nasr-ün min-allah-i
ve feth ün karib

Yardım allah tandır
feth (zafer) yakındır

Gümüş

Konya

Tarihsiz

علاء الدين
خلد الله ملكه
ضرب قونية

Alâ-ed-din
Hullide Mülkehu
duribe Konya

Ağ: 0.880 gr.

Ø 14/16 mm.

الله
مفتاح الابواب

Allah
Müfettih-ül-ebvab
Allah zafer kapılarının
açıcısıdır.

(62) Bibliotheque Nationale Paris; Karşılaştırmak için bk. Kırmn 62

(63) British Museum. İslami Paralar Koleksiyonu

Krım 58 (64)

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.620; 1.620; 1.600

Ø 20 mm; 19 mm; 19 mm

علاء الدين

خلد الله ملكه

ضرب قونية

الله

مفتاح الابواب

Alâ-ed-din

HallaDal-lahü

Mülkehu duribe Konya

Allah

Müfettih-ül-ebvab

Allah

zafer kapılarının açıcısıdır

Krım 59 (65)

Lv 7

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.600 gr.

Ø 19 mm.

علاء الدين

خلد الله ملكه

ضرب قونية

الله

مفتاح الابواب

يا محمد

Ala-ed-din

HullaDel-Allah

Muluke duribe Konya

Allah

Müfettih-ül-ebvab

Ya Muhammed

Allah zafer kapılarının
açıcısıdır

(64) Y.K.B. Koleksiyonu; 15549 - 15550 - 15551

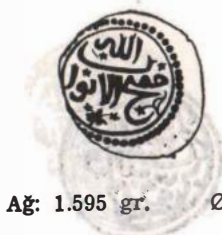
(65) Y.K.B. Koleksiyonu. 8/3

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.595 gr.

Ø 19 mm.

علاءالدین

حله الله

صرب فونیه

Ala-ed-din

Hullidel-Allah

Mülke Duribe Konya

الله مفتاح الابواب

Allah

Müfettih-ül-ebvab

Allah zafer kapılarının
açıcısıdır

Kırmn 61 (66)

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.550

Ø 19 mm.

Aynen Kırmn 60 gibidir

Ala-ed-din

Hullidel-Allah

Mülke duribe Konya

Aynen Kırmn 60 gibidir

Allah

Müfettih-ül-ebvab

Allah zafer kapılarının
açıcısıdır

Gümüş Konya Tarihsiz Ağ: 1.500 gr. Ø 19 mm.

Aynen Kırmn 56 gibidir.

Aynen Kırmn 56 gibidir.

ala-üd-dünya
ved-din
duribe Konya

Nasr-ün min-allah-l
ve feth ün karib

Ala-üd-dünya veddin
Konyada darb edildi

Yardım allah tandır,
feth (zafer) yakındır

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.150 gr.

Ø 16 mm.

وله الحق

وله الملك الملك

[عظم] علماء الدنيا والدين

خلد ملکه ضرب قویه

Vü-leyh-ül-hak

vüleyh-ül-mülk, el-melik-ül

Azam, Ala-ed-dünya ved-din

Hullide Mülkehu duribe Kon-
ya

Hak ve Mülk (devlet)

Allahındır Büyük Melik Ala-ed
dünya ved-din (Dünyanın ve
dinin ulusu) Konya da darb
edildi

لا اله الا الله

محمد رسول الله

Ortada: La-ilahe-illallah

Muhammed Resul-ül-allah

.....

Çevrede: Ebu Bekir,

..... Ali

II. Bey isimleri yazılı olan paralar

C. Mehmed II bin Alaeddin paraları (68)

Krmn 64 (69)

Lv 7

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.650 . gr.

Ø 18 mm.

محمد بن
علاءالدین خلده ملکه ضرر
قونية

السلطان ا
لاعظم تمور خان
برلغندین

Mehmed bin
Alâ-ed-din Hullide Mülke-hu
duribe Konya

Es-Sultan E
e-Azam Timur Han
yarlığından

Çevrede:
Ebubekir, Ömer, Osman, Ali

(68) Mehmed II nin paraları hakkın da S. 25 paragraf 4 e bak.
(69) İ. C. Artuk, I.A.M.T.İ;S;K; No; 1350

Gümüş Larende Tarihsiz

Ağ: 1.450 gr. Ø 18 mm.

محمد بن
علاءالدین خلد ملکه ضرب
لارنده

السلطان ا
ن
لا عظم تمورخا
بر لمدین

Mehmed bin
Alâ-ed-din Hullide Mülke-hu
duribe Larende

Es-Sultan E
l-Azam Timur Han
yarlığından

Çevrede:
Ebu Bekir, Ömer Osman, Ali

Kırmn 66

Lv 7

Gümüş Larende Tarihsiz

Ağ: 0.725 Ø 15 mm.

Aynen Kırmn 65 gibidir
Mehmed bin
Alâ-ed-din Hullide Mülke-hu
duribe Larende

Aynen Kırmn 65 gibidir
Es-Sultan E
l-Azam Timur Han
yarlığından

Bu para Kırmn 65 in yarım'ıdır.

Gümüş

Eğridir

Tarihsiz

Ağ: 1.500 gr.

Ø 18 mm.

محمد بن
علاالدين خلد ملكه ضرب
اکردور

السلطان ا
لاعظم تیمور خان
یرلقندین

Mehmed bin
Alâ-ed-din Hullide Mülke-hu
duribe Eğridir

Es-Sultan E
l-Azam Timur Han
yarlığından

Gümüş

Kayseri

Tarihsiz

Ağ: 1.660 gr.

Ø 18 mm.

محمد بن
علاالدين خلد ملكه ضرب
قيصريه

السلطان ا
لاعظم تیمور خان
یرلقندین

Mehmed bin
Alâ-ed-din Hullide Mülke-hu
duribe Kayseriye

Es-Sultan E
l-Azam Timur Han
Yarlığından

(71) İ. Ç. Artuk, İ.A.M.T.İ.S.K. No: 1349

(72) Mehmet Çayırdağ, Vakıflar Dergisi 1981

Gümüş Konya 810 (74)

Ağ: 1.150 gr. Ø 21 mm.

A10

السلطان الاعظم
محمد بن علاء الدين
خلد الله ملكه
سنة

810

duribe Halladallah-Ü Memlekete
Mehmed bin Alâ-ed-din
Es-Sultan-ül-Azam
senne

سنة

١٠١٠

عليه
سنة

صلى الله

على

عنه

Ortada kare şeklinde küfi yazı
ile: Lâ-ilahe-il-lallah Sallal-
ül-aleyh
Çevrede:
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

(73) Y.K.B. Koleksiyonu 14/14

(74) Tarih 815 de okunabilir, ancak tamamen 811 tarihli (Kırmn 70) tipinde olması ve başlangıçta Mehmet II nin paralarında tarih bulunmaması yönünden bu paradaki tarihin 810 itibar edilmesi daha uygundur. Kaldıkı bu yıllarda Osmanlı Emir Süleyman paralarında da sıfır nokta ile değil yukarıdaki gibi bugünkü sıfır şeklinde yazılmıştır.

Gümüş Konya 811 Ağ: 1.710, 1.730, 1.680, 1.640, 1.700
1.530, 1.620, 1.670, 1.420
Ø 18/20, 19/22, 18/22, 21, 19/20
19, 19, 18/19, 19

III

السلطان الاعظم
محمد بن علا الدين
خالد الله ملكه
متمم

محمد بن

رسول

عليه

صلى

لا اله الا

عبد

811

duribe Es-Sultan-ül-Azam
Mehmed bin Ala-ed-din
Halladallah-ü Memlekete
Konya sene

Ortada kare şeklinde klifî yazı
ile: La-ilahe-il-lallah Sellal-
ü-aleyh
Çevrede:
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.620; 1.520; 1.500
Ø 19 mm.; 19 mm.; 22 mm.

ضرب
السلطان الاعظم
محمد بن علاء الدين
خدا الله ملكه
قونية

Duribe

Es-sutan-ül-Azam

Mehmed bin Alâ-eddin

Hullide Memlekete

Konya

محمد بن
عليه السلام
صلى الله عليه
والآله
عنه
عنه

Ortada kare şeklinde küfi yazı
ile: Lâ-ilâhe-il-lallah Sellal-
ü-aleyh

Çevrede: Dört saadet düğümü

Kırmn 72

Lv 8

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 0.860 gr.

Ø 15 mm.

Aynen Kırmn 71 gibidir

Aynen Kırmn 71 gibidir

Duribe

Gıyas-ed-dünya ved-din

Mehmed bin Ala-ed-din

Konya

Ortada: (Küfi yazı ile)

La-ilâhe-il-allah

Resul-ül-allah

Çevrede:

Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Gümüş Konya 819

Ağ: 2.000 gr. Ø 22 mm.

ضرب قونية
السلطان الاعظم
محمد بن علا الدين خلد
ماكه ودولنسه
سنة ٨١٩

محمد بن علا الدين خلد
الله الملك
السلطان الاعظم
محمد بن علا الدين خلد
سنة ٨١٩

Duribe Konya
Es-Sultan-ül-Azam (Küfi yazı)
Mehmed bin Ala-ed-din
Hullide
Memlekete fi (Küfi yazı ile)
sene 819

Ortadaki Karede:
iki kare arasında: Muhammed
resul-allah Sellal-ü-aleyh
Çevrede: (Simetrik olarak iki-
şer defa yazılma sureti ile) (7)
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

(77) Bu şekil yazma san'atına eski dilde Müsenna denir

Gümüş Konya 822

ضرب قونية
سلطان الاعظم
محمد بن علاء الدين خلد
ملكته في
سنة ٨٢٢

Duribe Konya
Es-Sultan-ül-Azam (Küfi yazı
ile) Mehmed bin Ala-ed-din
Hullide Memleketi fi
sene 822

Ağ: 1.600 gr. Ø 21.5 mm.
Ağ: 1.700 gr. Ø 24 mm.

محمد
رسول
عليه
صلى
لا اله الا
عنان

Karenin Ortası:
El-minnetül-lillah
Karenin Etrafı:
(Küfi Yazı ile)
Muhammed Resul-ül-allah-
Sellal-ü-aleyh
Çevrede:
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Krmn 74a

822 tarihli bu gümüş dirhe-
min arka yüzünün az farklı bir
diğeri de mevcuttur bu farklı
para klişesi de Krmn 74a ile
yanda belirtilmiştir.

Gümüş Konya 832 (822 yerine) Ağ: 1.560 gr. Ø 21 mm.

ضرب قونية
السلطان الاعظم
محمد بن علاء الدين خلد
ماكه ودولته
سنة ٨٢٢

على
رسول الله
صلى الله عليه وسلم
محمد بن علاء الدين خلد
ماكه ودولته
سنة ٨٢٢

(Duribe) Konya
(Es-Sultan) ül azam (Küfi)
(Mehmed)bin (A)la-ed-din
Hullide Memlekete fi (ters ya-
zılmış)
sene 832 (822 yerine sehven)

Karenin Ortası:
El-minnet-ül-lillah
Karenin etrafı:
(Küfi yazı ile)
Muhammed Resul-ül-allah-
Sella-ü aleyh
Çevrede:
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

II. Bey isimleri yazılı olan paralar

D. Ali bin Alaeddin paraları (79)

Krmm 76 (80)

Lv 8

Gümüş

Larende

[822]

ضرب لارند
علي بن علاء الدين
خلد الله ملكه

Ağ: 1.400 gr.

Ø 18 mm.

السلطان الملك
المؤيد ابو النصر شيخ
عز نصره

Duribe Larende
Ali bin Alaeddin
Halla-dal-la-hu-Mülkehu
[822]

Es Sultan El-Melik
(El-Mü)eyyed Ebu El-Nasır
Şeyh
Azze Nasara

(79) Ali bin Alaeddin paraları için S. 26 paragraf 5e bk.

(80) Özel bir koleksiyondan

Gümüş Larende (822)

ضرب لارند
علي بن علاء الدين
خلد الله ملكه
٨٢٢

duribe Larende
Ali bin Alâ-eddin
Halla-dal-la-hu Mülke-hu
(822)

Ağ: 1.300 gr. Ø 20 mm.

السلطان الملك
المؤيد ابو النصر شيخ
شرف نصره

Es-Sultan El-Melik
(El-Müeyyed) Ebu El-Nasır
Şeyh
Azze Nasara

Kırmn 78 (82)

Gümüş Larende 822

Aynen Kırmn 77 gibidir.

Ağ: 1.460 gr. Ø 19-20 mm.

Aynen Kırmn 77 gibidir.

(81) Y.K.B. Koleksiyonu 511

(82) Kemal Ilıcak Koleksiyonu

Gümüş Larende 823

علی بن قرمان

خلده ملکہ

ابوبکر عمر عثمان علی ۸۲۳

Ali bin Karaman

Hullide Müllkehu

Çevrede: Ebu Bekir, Ömer 823

Osman, Ali

Ağ: 1.600 gr. Ø 22 mm.

توکلی علیہ

السلطان

ضرب لارند

Tevekkül-i (sağdan ve soldan başlayarak simetrik olarak çift yazılmış) âli-allah Es-Sultan-i duribe Larende

Güvenim Allahadır

Gümüş Konya 823

Ağ: 1.670 gr. Ø 19/21 mm.

Ağ: 1.550 gr. Ø 22 mm. (84)

علي بن قزمان

خلده ملكه

ابو بكر عمر عثمان علي ٨٢٣

Ali bin Karaman

Hullide Mülkehu

Çevrede: Ebu Bekir, Ömer 823

Osman, Ali

توكلت عليه

في

السلطان

ضرب قو [ينه]

Tevekkül-i

Ali-Allah

Es-Sultani

duribe Konya

Güvenim Allahadır

Kırmn 81 (85)

Lv 9

Gümüş Ermenak Tarihsiz

علي

لا اله الا الله محمد رسول الله

Ortada daire içinde: Ali

Çevrede: La-ilahe-illallah

Muhammed Resul Allah

Ağ: 0.850 gr. Ø 16 mm.

السلطان

الملك الاشوف

ضرب ارمنك

Es-Sultan

El-Melik El-Eşref

Duribe Ermenak

(84) İ. C. Artuk, İ.A.M.T.İ.S.K. 1971, No. 1346

(85) Doğu Berlin Devlet Müzeleri Koleksiyonu

II. Bey isimleri yazılı olan paralar

E. İbrahim bin Mehmed Paraları, 1 ci Beyliği

Krmmn 82 (85a)

Lv 9

Gümüş Konya 824

Ağ: 1.590 gr. Ø 22/26 mm.

المنت (أ) لله
إبراهيم بن محمد بن قومان
صرب قونية
سنة ٨٢٤

ایام دولت الزمان
محمد بن بایزید خان
ابوبکر عمر عثمان علی

Ortada keşide içinde:

El-minnet-ül-Allah

İbrahim bin Mehmed bin
Karaman

Çevrede: Duribe Konya
(sene) 824

Ortada kare içinde:

Eyyam devletiz-zaman

Mehmed bin Bayazid Han

Çevrede:

Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Krmmn 83 (86)

Lv 9

Gümüş Konya [824]

Ağ: 1.450 gr. Ø 19 mm.

(85a) Bu para ile ilgili malumat için S. 28 Pr. 4 e bk.

(86) U.S.A. Smithsonian Müzesi Kol.

Krım 84

Lv 9

Gümüş Konya 824

السلطان الاعظم
محمد بن علاء الدين
خلد ملكه ضرب قونية
سنة ٨٢٤

Es-Sultan-ül-Azam
Mehmed bin Ala-ed-din
Hullide Muluke duribe Konya
sene 824

Ağ: 2.000 gr. Ø 22/26 mm.

يا دايماً فلافنا
يا حافظ احفظ
ولا زوال ملكه
عثمان علي

(Küfi yazı ile)
Ebu Bekir Ömer
Ya daim fela fena
Ya hafız ihfaz
vela Zeval-â mülkehu
Osman Ali

Ey daim olan fani olmayan
allah
Ey koruyan allah bizi koru
Mülküne zeval yoktur

Krım 85

Lv 9

Gümüş Konya 824

Aynen Krım 84 gibidir..
Ancak Krım 84 in yarımudur.

Ağ: 0.900 Ø 16 mm.

Aynen Krım 84 gibidir.

Gümüş Konya 827

السلطان تاج
الدنيا
قوته
ضرب
بنو كرم
بنو كرم

Ortada: Duribe Konya
Çevrede: Es-Sultan Tac-ed-
dünya-veddin İbrahim bin
Mehmed bin Karaman Hullide
Mülkehu

En dışta: Ebu Bekir, Ömer,
Osman, Ali
Krmm 87

Ağ: 1.600 gr. Ø 23 mm.

يا كريم
الله
لا اله الا الله محمد رسول الله
سنة ٨٢٧
يا كريم الغفور العدل

Ortada: Allah
La-ilah-e-il-allah Muhammed
Resul-allah sene 827
Üst yarım daire: (Başta bir
Ya görüldüyor Allah ın diğer
isimlerinden üç tanesi muhte-
melen yazılıdır.

Alt yarım dairede:
Ya Kerim El Gafur El Adil
Lv 9

Gümüş Konya 827

Aynen Krmm 86 gibidir.
Ancak Krmm 86 nın yarımudur.

Ağ: 0.800 Ø 14/16mm.

Aynen Krmm 86 gibidir.

Gümüş Konya 829

(مرکزنده) الله
(دوره سنه) السلطان المعظم ابراهيم
بن محمد بن قرمان خلد مملكته

Ortada: Allah
Çevrede: Es-Sultan-ül-Azam
İbrahim bin Mehmed Bin Ka-
raman Hullide Memlekete

Ağ: 1.430 gr. Ø 18.5 mm.
Ağ: 1.350 Ø 19 mm. (88)

ضرب قونية
ظل السلطان كظل الله
ثبات الملك بالعدل
في سنه ٨٢٩

Duribe Konya
Zil-üs-Sultan Ke-Zıl-allah
Sebat-ül mülk bil-adl
fi sene 829

Sultanın gölgesi allahın
gölgesi gibidir mülkün (dev-
letin) devamı adalet ile dir

Gümüş Konya 829

Aynen Kırmn 88 gibidir.

Ortada: Allah
Çevrede: Es-Sultan-ül-Azam
İbrahim bin Mehmed bin Ka-
raman Hullide Memlekete

Ancak Kırmn 88 in yarım ıdır.

Ağ: 0.780 gr. Ø 16 mm.

Aynen Kırmn 88 gibidir.

Duribe Konya
Zil-üs-Sultan Ke-Zıl-allah
Sebat-ül mülk bil-adl
fi sene 829

Gümüş

Konya

830

Ag: 1.600 gr.

Ø 21 mm.

يا حفي الا (عمر) الطاف (عثمان) السلطان الاعظم ابراهيم بن محمد بن فرمان خلد ملكه
 قويه
 نجنا منا نحاف (ابو بكر)
 ضرب
 على على على
 ٨٣٠

Arka yüz çevre:

Altı ayrı keşide içinde:

(Es-Sultan) (El-Azam) (İbrahim) (b. Mehmed) (b. Karaman) (Hullide Mülkehu)

Arka yüz orta: Duribe Konya
 830

Ön yüz çevre:

Ya hafiye (Ömer) Eltaf (Osman) Neccina min-na nehaf (Ebu Bekir)

Ön yüz orta: Ali ismi üç kere yazılmıştır.

Ey lutufları gizli Allahım,
 Bizi korktuklarımızdan kurtar

Gümüş Konya 832 Ağ: 0.890, 0.835, 0.915, 0.790, 0.735, 0.895, 0.9
Çap: 14/18, 16/17, 14/16, 15/18, 15, 15/17, 15

محمد

ابن محمد

السلطان الملك العادل ابراهيم بن قرمان

بسم الله الرحمن الرحيم
كل احد ضرب قونية

عمر

Ortada: bin Mehmed
Çevrede: Es-Sultan El-Melik
El-Adil İbrahim bin Karaman

Ortada: Zaman Allah-ü rızk-a
Külle ahadın, duribe Konya
Çevrede: Ebu Bekir, Ömer 832
Osman, Ali
Herkesin rızkını allah verir

Kırmn 92 (90)

Lv 10

Gümüş Konya Tarihi (?)

Ağ: 0.854 Ø 17 mm.

Ağ: 0.870 Ø 16 mm.

Aynen Kırmn 91 gibidir.

Aynen Kırmn 91 gibidir.

Ortada: bin Mehmed
Çevrede: E-Sultan El-Melik
El-Adil İbrahim bin Karaman

Ortada Zaman-Allah-ü rızk-a
(arada çizgi yok
Külleahadın, duribe Konya
Çevrede: Ebu Bekir, Ömer,
Osman, Ali
Herkesin Rızkını Allah verir

(90) Arka yüzde ortada çizgi yoktur önemli bir fark gösteren bu sikkenin tarihi maalesef okunamamaktadır.

Gümüş Konya 833

Ağ: 1.700 gr.

Ø 16 mm.

1.330 gr.

19 mm.

1.515 gr.

19 mm.

السلطان الاعظم

محمد

تاج الد (ابراهيم بن) نيا والدين

بن علاء الدين خلد ملكه

ضرب قونية

بركت المال في اداء الزكاة

ابوبكر عمر عثمان علي

بركت العمر في حسن العمل

٨٣٣

Es-Sultan-ül-azam

Taced-Dü (Mehmed bin İbra-
him) nıya ved-dinbin Alâ-ed-din, Hullide
mülkehu

duribe Konya

Bereket-ül Mal fi eda-iz-zekât
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali
(Küfi yazı ile)Bereket-ül-ömr fi (Elimize
geçen parada yoktur)

hüsn-il-amel

833

Malın bereketi zekat

vermekledir

Ömr bereketi de

iyi amelli olmaktır

Gümüş Konya 833

السلطان الاعظم

قويه بن

صرب ابدھيم ۸۳۳

محمد بن علا الدين

Es-Sultan-ül-Azam

833 (İbrahim bin) duribe

Konya

Mehmed bin âlâ-ed-din

Ağ: 0.800 gr. Çap 15 mm.

بركه الملك

ابوبكر عمر عثمان على

في ادامة العدل

Beraket-ül Mülk

Kufi yazı ile

Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Fi idamet-ül zekât

Mülkün bereketi

zekâtın devamıdır

Gümüş Konya 834

١١٣٩

محمد
ابراهيم بن
الدين

والدين علاء الدين

Ortada:

İbrahim bin Mehmed

Çevrede:

Es-Sultan rükn-ed-dünya

ved-din Ala-ed-din Hullide

Mülkehu

Dünyanın ve dinin temeli

Ağ: 0.835, 0.800, 0.750 gr.
Ø 13 mm. 14mm. 13mm.

ابر بکر عمر

طول العمر مع الطاعة

من خلع الانبياء ضرب قونية

ثمان على سنة ٨٣٤

Ebu Bekir Ömer

Tul-ül ömr-i mea-et-taa

min hil'il enbiya duribe Konya

Osman Ali 834

Ömrün uzunluğu ibadet ile dir
peygamberlerin hasletlerin-
dendir.

Krmn 96 (93)

Lv 10

Gümüş Konya 836 Ağ: 0.850 gr. Ø 15 mm.

Aynen bütün yazılar ve desenler No. 91 gibidir sadece tarih 836 dır. Karaman paralarında bilhassa Sultan İbrahim'in saltanatının ilk yıllarında değişik formda paralar basıldığı için bu paranın hatalı darb edilmiş olduğu düşünülebilir ve 832 daha çok ele geçtiği halde 836 ya çok az rastlanması esas para darb tarihinin 832 olduğu kanatına varmamıza sebep olmuştur.

Gümüş

Konya

840

Ağ: 0.860 gr.

Ø 11/13 mm.

٨٤٠

سنة

السلطان

رکن الدنیا

ابرهیم بن محمد بن قرمان خلد ملکہ

والدین ضرب

قویہ

Ortada: Es-Sultan

sene 840

Çevrede:

Rükn-ed-dünya

İbrahim bin Mehmed bin

veddin duribe

Karaman Hullide

Konya

Mülkehu

Dinin ve Dünyanın temeli

Konyada darb edildi

Kırmn 97 (94)

Gümüş

Konya

840

Ağ: 0.880

Ø 12 mm.

Aynen Kırmn 97 gibidir.

Aynen Kırmn 97 gibidir.

(94) Mezkur paranın çizimi özel koleksiyonlarda rastlanan diğer iki para yardımı ile mümkün olmuştur

Gümüş Konya 841 Ağ: 0.890, 0.900 gr. Ø 11.5 mm.

ابراهيم بن
محمد بن قرمان

خالد مله
ضرب قونية

İbrahim bin
8) (41
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
Duribe Konya

Krmn 99 (95)

Gümüş Konya 841 Ağ: 0.870 gr. Ø 13 mm.

Aynen Krmn 98 gibidir.

Aynen Krmn 98 gibidir.

İbrahim bin
8) (41
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
Duribe Konya

(95) Paranın merkezindeki daire yonca yaprağı gibi süslendirilmiştir.

Gümüş

Konya

840

Ağ: 1.700 gr.

Ø 19 mm.

تاج الدنيا
الدين ابراهيم بن
محمد خالد ملكه

ضرب قونية
بركت المال
السلطان المعظم
في اداء الزكاة
٨٤٥

سنة

Tac-ed-dünya ve
ddin İbrahim bin
Mehmed Hülâide Mülkehu
Çevrede:
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali

Duribe Konya
Bereket-ül mal
Es-Sultan El-Azam
Fi edayı el-zekât
sene 840 (96a)

Malın bereketi
zekât vermektedir.

(96) Özel bir koleksiyonda bulunan ikinci bir dirhem yardımı ile çizim bütünlenmiştir.

(96a) Sene 845 gibi de okunabilir, dualı tip okduğundan yıl 840 itibar edilmiştir.

Krmm 101

Gümüş

Konya

846

Ağ: 0.900

Ø 11 mm.

ابراهيم بن
٨٤) (٦
محمد بن قرمان

خالد ملكه
ضرب قونية

Ibrahim bin

84) (. 6

Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu

Duribe Konya

Krmm 102

Lv 11

Gümüş

Konya

846

Ağ: 0.890 gr.

Ø 12 mm.

Aynen 101 gibidir.

Aynen 101 gibidir.

İbrahim bin

84) (6

Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu

Duribe Konya

Gümtüş Konya 849

ابراهيم بن
السلطان المعظم محمد بن قرمان

Ortada: İbrahim bin
Çevrede: Mehmed bin Kara-
man Sultan-ül-Azam

Ağ: 0.700, 0.800, 0.870 gr.
Ø 13 mm. 13 mm. 14 mm.

خالد مملكته
ضرب قونية
٩٤٩

8
Hullide Memlekete
Duribe Konya
49

Gümtüş Konya 851 Ağ: 0.950, 0.780, 0.950, 0.960, 0.990, 0.960
Altı akçenin de çapı 11 mm. dir

محمد
سلطان ابراهيم بن

Üst küçük daire: Mehmed
Alt Kavisde:
Sultan İbrahim bin

خالد ملكه
٨) (٥١
ضرب قونية

Hullide Mülkehu
8) (51
Duribe Konya

(97) Y.K.B. Koleksiyonu

(98) Dr. Kazım Öztürk Koleksiyonu

Gümüş

Konya

855

Ağ: 0.950 gr.

Ø 11 mm.

ا برهم بن
 85) (5
 محمد بن قزمان

خالد ملکہ
 ضرب قونیہ

İbrahim bin

85) (5

Mehmed bin Karaman

Hullide Memlekete

Duribe Konya

Gümüş

Konya

856

Ağ: 0.910 gr.

Ø 10 mm.

محمد
 سلطان ابرهم بن

خالد ملکہ
 8) (56
 ضرب قونیہ

Üst orta: Mehmed

Alt çevre: Sultan İbrahim bin

Hullide Mülkehu

8.) (56

Duribe Konya

(99) Birbirini tamamlayan iki akçe yardımı ile 85) (5 yılı belirlenmiştir.

Gümüş Konya 858 Ağ: 0.950 gr. Ø 11 mm.

ابراهيم بن
محمد بن قرمان

خالد ملكه
(. ٨٥٨ (.
ضرب قويه

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krım 108 İki Noktalı

Gümüş Konya 858
İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Ağ: 0.870 gr. Ø 11 mm.
Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krım 109 Üç Noktalı

Lv 11

Gümüş Konya 858
İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Ağ: 0.860 gr. Ø 11 mm.
Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

(100) Bu akçe ile Karaman Oğulları da Osmanlılar gibi aynı istifte yapılmış kalıplar ile para darbına başlamışlar ancak nokta farkları ile değişik tarihlerde yapılan darblar birbirinden ayrı görünümde olmuşlardır. Nokta farklarında göz önüne alınan yön 858 tarihinin yazılı olduğu yüzün Duribe KONYA yazılı olan kısmıdır. Bu küçük kavisli parça içindeki nokta sayısına göre, akçelerin sıralaması, yapılmıştır.

Krman 110 Üç Noktalı

Gümüş Konya 858

Ağ: 0.940 gr. Ø 12 mm.

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krman 111 Dört Noktalı

Lv 11

Gümüş Konya 858

Ağ: 0.870 gr. Ø 10 mm.

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krman 112 Dört Noktalı

Gümüş Konya 858

Ağ: 0.870 gr. Ø 11 mm.

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krın 113 Dört Noktalı

Gümüş Konya 858

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Ağ: 0.920 gr. Ø 11 mm.

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krın 114 Beş Noktalı

Gümüş Konya 858

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Ağ: 1.020 gr. Ø 12 mm.

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krın 115 Beş Noktalı

Gümüş Konya 858

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Ağ: 0.850 gr. Ø 10 mm.

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krım 116 Beş Noktalı

Gümüş Konya 858 Ağ: 0.870 gr. Ø 11 mm.

İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
858
Duribe Konya

Krım 117 (101)

Gümüş Konya 864 Ağ: 1.100 Ø 13 mm.

ابراهيم بن
٨٦ ٥ ٤
محمد بن قومان

خلده
ملكه ضرب
قونية

İbrahim bin
86) ٥ (4
Mehmed bin Karaman

Hullide
Mülkehu Duribe
Konya

(101) Ahmet Tevhid M.İ.K. No. 778, Bu akçenin kitapta fotoğrafı olmadığı gibi İst. Ark. Müz. Kol. da yoktur. Varlığı kanaatımca şüphelidir.

II. Bey isimleri yazılı olan paralar

F. İshak bin İbrahim paraları

Krmmn 118 (102)

Lv 11

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 0.770 gr.

Ø 10 mm.

اسحاق بن ابراهيم بن
محمد بن قرمان

خالد ملكه
ضرب قونية

İshak bin İbrahim bin
Mehmed bin Karaman

Hullide Mülkehu
Duribe Konya

Karaman Oğulları Beyliğinin en önemli ve nadir paralarından olan (Krmmn 118 No. lu) yukarıda tarif edilen sikkə İbrahim oğlu İshak Beyin bugüne kadar ele geçmiş tek parasıdır.

Krmmn 119 da tasvir edilen ve ilk defa İsmail Galib'in Takvimi Meskukatı Selçukîyesinde No. 172 de İshak Bey'e aid olduğu iddia edilen paranın Krmmn 120 de tarif edilen aynı tip ikinci bir akçe-nin yardımı ile Karaman Oğlu İshak Bey'e ait olmayıp, Saruhan Oğullarından Orhan bin İshak'a ait olduğu anlaşılmıştır.

Bu suretle uzun yıllardan beri araştırmacıları mütşkil duruma düşüren ve İshak Beyin 880 hicri yıllarında yaşadığını bu sikkeye dayanarak belirten tarihçilerin yukarıdaki açıklamanın yardımı ile olayları yerli yerlerine koyabileceklerine inanıyorum.

(102) Bu para ile ilgili olarak S. 32 paragraf 4 e bk.

Gerçekte Saruhan Oğullarından Orhan bin İshak 806-808 hicri yıllarında Beylik mücadelesine karışmış ve kısa bir dönem Saruhan Beyi olmuştur.

Bu suretle Krmn 119 ve 120 No. lu sikkelerin Saruhan Paraları olarak addedilmesi gereklidir.

Krmn 119

Lv 11

Gümüş Darb yeri yok 880 (?) Ağ: 1.100 gr. Ø 12 mm.

اسحاق بن قرمان

خالد
ملكه
٨٠٨

İshak
bin Karaman (?)

Hullide
Mülkehu
880 (?)

Krmn 120

Lv 11

Gümüş Darb yeri yok 807 Ağ: 1.030 Ø 12 mm.

اورخان بن اسحاق

خالد
ملكه
٨٠٧

Orhan
bin İshak

Hullide
Mülkehu
807

II. Bey isimleri yazılı olan paralar

G. Pir Ahmed bin İbrahim paraları

Krmm 121 (103)

Lv 12

Gümüş

Konya

Tarihsiz

Ağ: 0.510

Ø 11 mm.

پیر احمد بن
ابرهیم بن قرمان

خالد ملکہ
ضرب قونیہ

Kavis içinde:

Pir Ahmed bin

Kavis dışında:

İbrahim bin Karaman

Hullide Mülkehu

Duribe Konya

(103) Hans Wilski Koleksiyonu T.N.D. Bülteni No. 4 S. 36.

Gümüş Konya 870

Ağ: 0.803 Ø 11 mm.

پیر احمد بن ابرہیم بن قرمان

خلد ملک

(۸۷۰)

ضرب قونیہ

(Devren)
Pir Ahmed bin İbrahim bin
Karaman

Hullide Mülkehu
870
Duribe Konya

Aynen Kırmn 122 gibidir.

Gümüş Konya 870

Ağ: 0.854 gr. Ø 11 mm.

Aynen Kırmn 122 gibidir.

Aynen Kırmn 122 gibidir.
fakat 870 de sıfır nokta yerine
o ile gösterilmiştir.

(Devren)
Pir Ahmed bin İbrahim bin
Karaman

Hullide Mülkehu
870 [875]
Duribe Konya

Bakır

Konya

Tarihsiz

Ağ: 2.680, 2.580, 2.480 gr.

Ø 17 mm. 16 mm. 17 mm.

سلطان

پیر احمد بن ابرہیم بن محمد بن قرمان

خلیدہ

ملکہ ضرب

قونیہ

Ortada: Sultan

Çevrede: Pir Ahmed bin İbra-
him bin Mehmed bin Karaman

Hullide

Mülkehu duribe

Konya

(104) Karaman Oğulları Bakır paraları içinde ait olduğu Bey belli olarak ele geçen tek mangurdur.

III. İsimsiz Nakışlı Bakır Mangırlar

Krmn 125

Lv 12

Bakır Konya Tarihsiz Ağ: 1.820 gr. Ø 15 mm.

ضرب قویه

Duribe Konya

Aslan

Krmn 126

Lv 12

Bakır Konya (ters) Tarihsiz Ağ: 2.360 gr. Ø 16 mm.

ضرب قویه

Duribe Konya (Ters)

Nakış

Krmn 127

Lv 12

Bakır — Tarihsiz Ağ: 1.120 gr. Ø 14 mm.

المنة لله

El minnet-ül-allah

Çifte Başlı Karaman
Oğulları Sembolü Ongun
Kuşu

(104a) Karaman veya Osmanlı Mangırı olduğu kesin belli değildir.

Bakır

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.000 gr.

Ø 14 mm.

ضرب قونية

Duribe Konya

Nakış

Kırmn 129

(105)

Lv 12

Bakır

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.400 gr.

Ø 17 mm.

Duribe

Konya

Nakış

Kırmn 130

(106)

Bakır

Konya

Tarihsiz

Ağ: 1.020

Ø 16 mm.

Duribe

Konya

Nakış Aslan

Kırmn 131

(107)

Lv 12

Bakır

Larende

Tarihsiz

Ağ: 1.040 gr.

Ø 16 mm.

ضرب لارنده

Duribe Larende

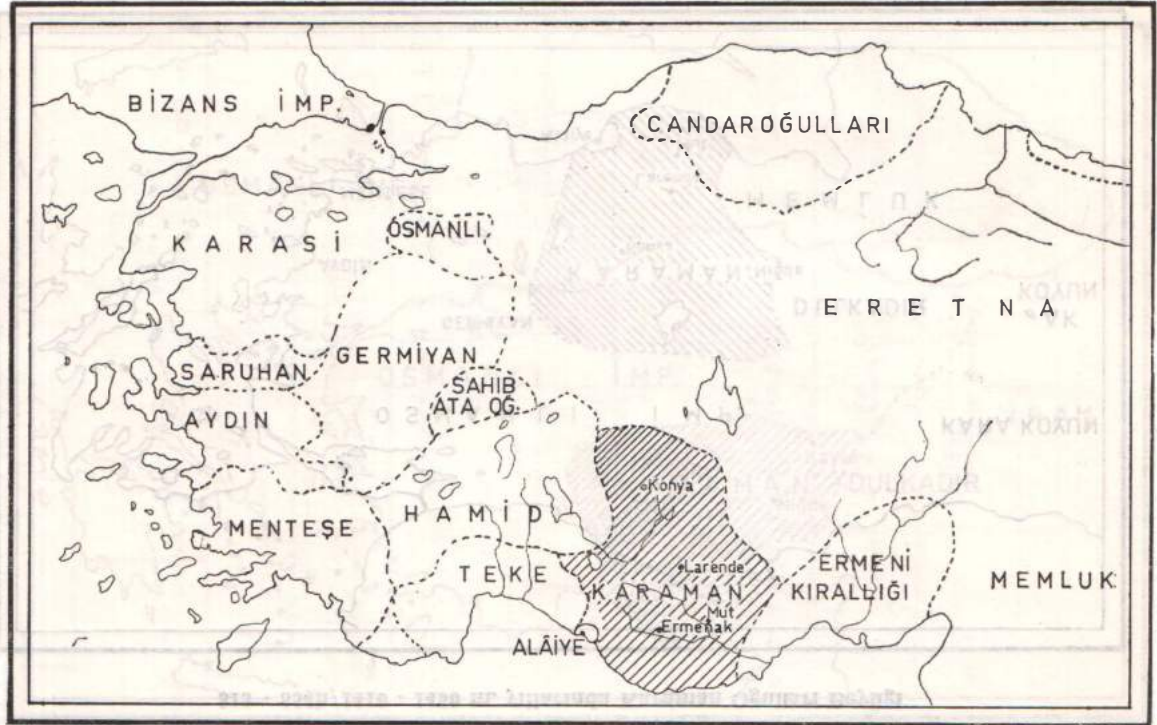
Kuş

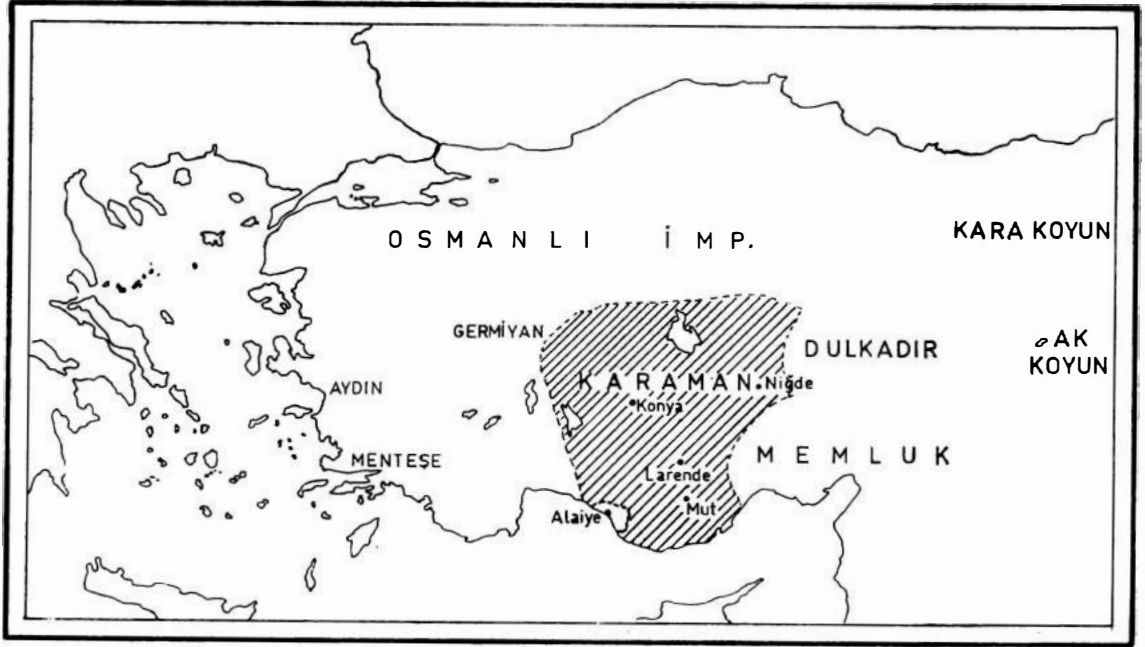
(105) Paris Bibliotheque Nationale Kol.

(106) Konya Müzesi.

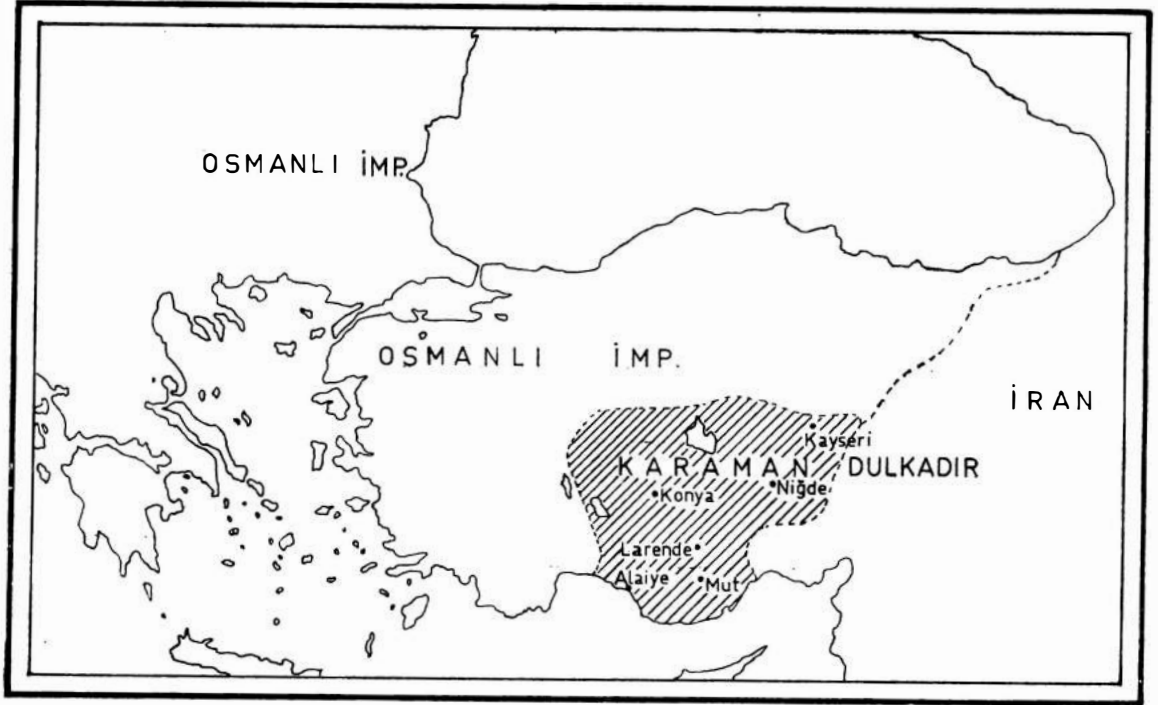
(107) Webdale Koleksiyonu Londra Kuş Sürsajlı paraların Karaman Oğullarına ait olduğunu belgeleyen çok önemli bir paradır.

740h/1340 m. yılında Karaman Oğulları Beyliği

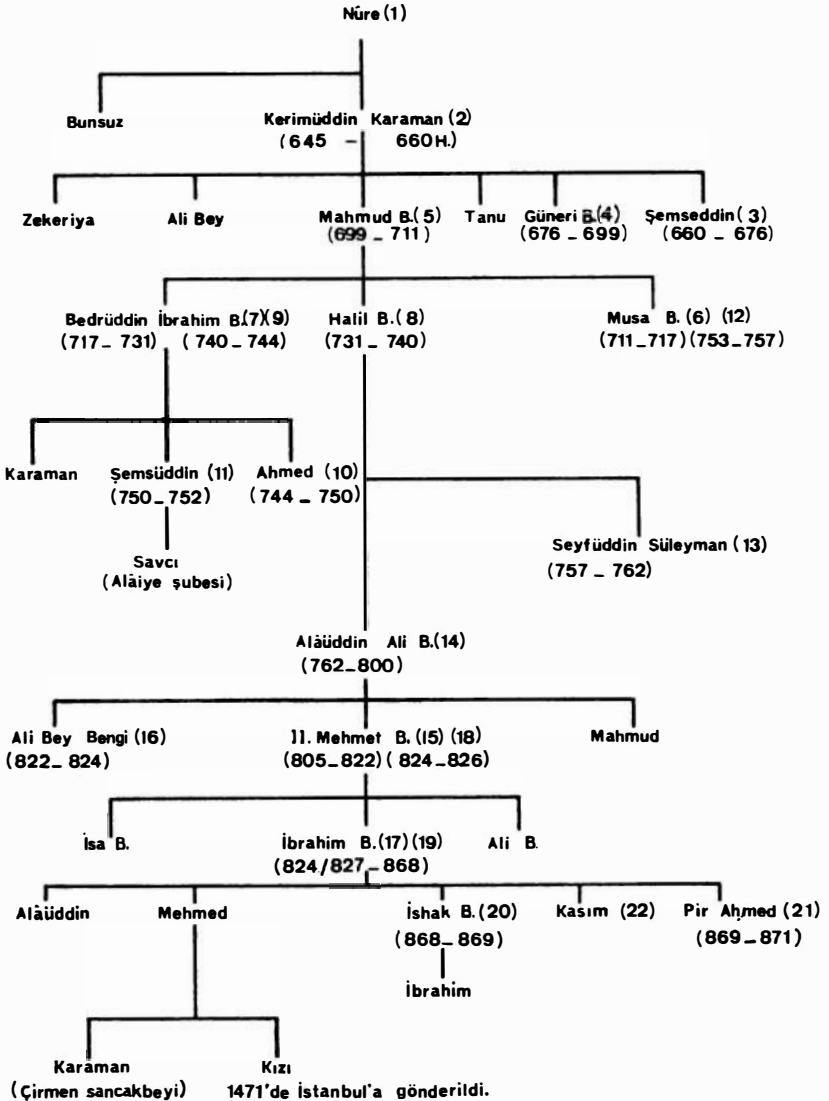

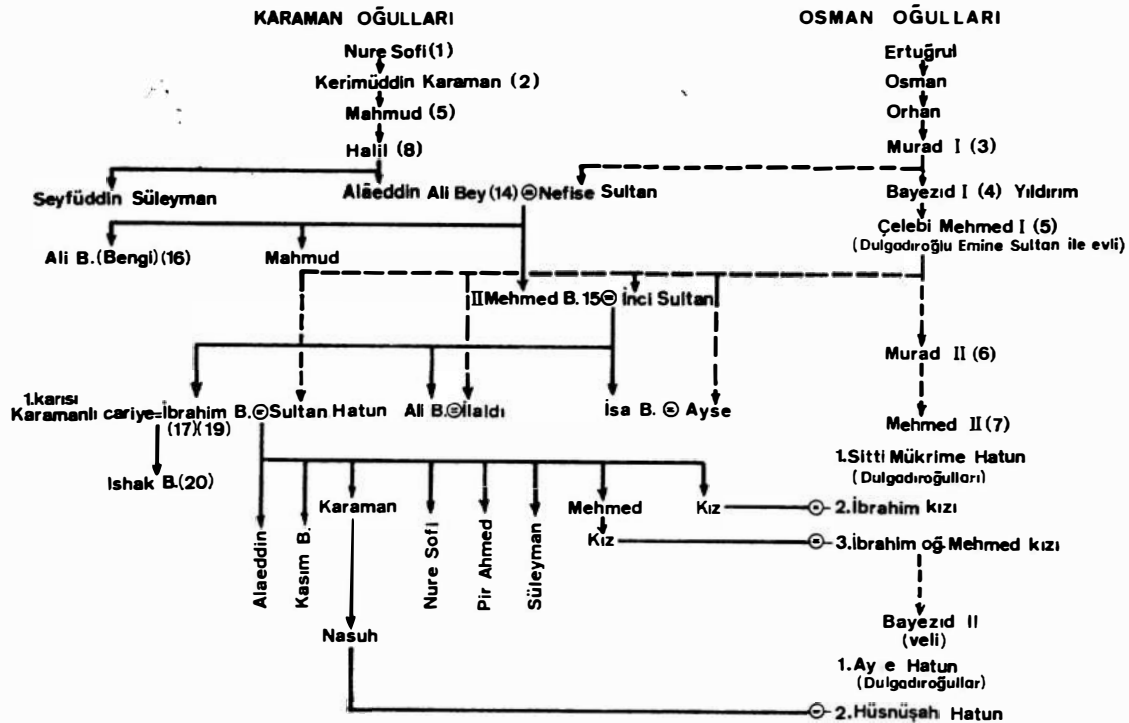

854 - 875h/1450 - 1470 m. yıllarında Karaman Oğulları Beyliği

HARİTA 3

TABLO 1**KARAMAN OĞULLARI AİLESİ**

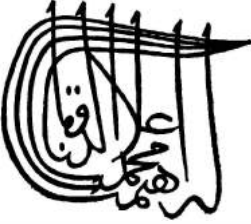

T A B L O 3

	KARAMAN BEYLERİ	Saltanat yılları		Beylik Taht merkezi		
		Hicri	Miladi	Ermenak	Larende	Konya
1	Nure Sofi	- 645	-1247	X		
2	Kerim-üd-din Karaman	645-660	1247-1261	X		
3	Şems-ed-din Mehmed	660-676	1261-1277	X		X (37 gün)
4	Güneri	676-699	1277-1300	X	X	
5	Bedir-ed-din Mahmud	699-711	1300-1312	X		X (3 sene)
6/12	Burhan-ed-din Musa	711-717	1312-1318	X ←	X	
7/9	Bedir-ed-din İbrahim	717-731	1318-1332		X	
8	Şüca-ed-din Halil	731-740	1332-1340		X	
7/9	Bedir-ed-din İbrahim (2 kez)	740-744	1340-1344		X	
10	Fahr-ed-din Ahmed	744-750	1344-1349		X	
11	Şems-üd-din	750-752	1349-1351		X	
6/12	Burhan-ed-din Musa (2 kez)	753-757	1352-1356	X →	X	
13	Seyf-ed-din Süleyman	757-762	1356-1360		X	
14	Ala-ed-din Ali	762-800	1360-1398		X →	X
15/18	Mehmed II	805-822	1402-1419			X
16	Ali Bengi	822-824	1419-1421	X ←		X
17/19	İbrahim	824	1421			X
15/18	Mehmed II (2 kez)	824-826	1421-1423			X
17/19	İbrahim (2 kez)	827-868	1423-1463			X
20	İshak	868-869	1463-1464			X
21	Pir Ahmed	869-871	1464-1466			X

T A B L O 4

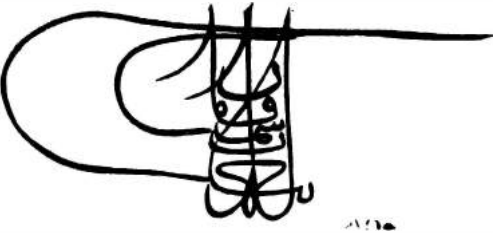
Karaman Oğulları Beylerine Ait 3 Tuğra

İbrahim bin Mehmed bin Alaeddin bin Karaman

İshak bin İbrahim bin Mehmed bin Karaman

Pir Ahmed bin İbrahim bin Karaman

Para No.	Madeni	Yılı	Darb Yeri	Beyin Adı
----------	--------	------	-----------	-----------

I. Karaman Beylerinin isimlerinin sikkelerde yer almadığı paralar

1	Gümüş	—	—	—	Anonim		
2	Gümüş	715	Ermenak		El-Nasır-Nasır	(Memluk)	
3	Gümüş	715	Ermenak		El-Nasır-Nasır	(Memluk)	
4	Gümüş	—	—		El-Nasır-Nasır	(Memluk)	
5	Gümüş	716	Larende		El-Nasır-Nasır	(Memluk)	
6	Gümüş	—	Larende (?)		—	—	
7	Gümüş	71.	Larende				
8	Gümüş	—	Larende		—	—	
9	Gümüş	71.	Larende		—	—	
10	Gümüş	7..	—		—	—	
11	Gümüş	—	Larende		El-Nasır-Nasır	(Memluk)	
12	Gümüş	—	Larende		—	—	
13	Gümüş	—	Larende		—	—	
14	Gümüş	—	Larende		—	—	
15	Gümüş	7..	Larende		—	—	
16	Gümüş	—	bi Ermenak		—	—	
17	Gümüş	—	Ermenak		—	—	
18	Gümüş	—	Ermenak	C/S	—	—	
19	Gümüş	—	Ermenak	C/S	—	—	
20	Gümüş	—	Ermenak	C/S	—	—	
21	Gümüş	—	bi Ermenak	C/S	—	—	
22	Gümüş	—	—		El-Nasır-Nasır	(Memluk)	
23	Gümüş	730	Beyşehir		El-Nasır-Nasır	(Memluk)	
24	Gümüş	—	—	C/S	(Kuş)	—	—
25	Gümüş	—	—	C/S	(Kuş)	—	—

II. A. «Bedr bin Karaman» Sürsajlı paralar

26	Gümüş	—	—	C/S	(Bedr bin Krmn)	Bedreddin	
27	Gümüş	—	—	C/S	(» » ») »	Mahmud	
28	Gümüş	—	—	C/S	(» » ») »		
29	Gümüş	—	—	C/S	(» » ») »		
30	Gümüş	—	—	C/S	(» » ») »		
31	Gümüş	—	—	C/S	(» » ») »		

I. Karaman Beylerinin isimlerinin sikkelerde yer almadığı paralar

32	Gümüş	—	—	C/S	(Tevek-Kel-ül-Aleyh-ül-Allah)		
33	Gümüş	—	—	C/S	(El-minnet-ül-Allah)		

Para No.	Madeni	Darb Yılı	Darb Yeri	Beyin Adı
34	Gümüş	—	—	C/S (El-minnet-ül-Allah) ve Akşehir)
35	Gümüş	—	—	El-Melik-El-Salih

II. B. Alaeddin Halil Paraları

36	Gümüş	—	—	C/S (Konya)
37	Gümüş	—	—	— El-Melik-ül-Eşref
38	Gümüş	—	—	— El-Melik-ül-Eşref
39	Gümüş	—	—	C/S (Alâi) Ala-ed-din bin Halil
40	Gümüş	—	—	C/S (Alâi) Ala-ed-din bin Halil
41	Gümüş	—	—	C/S (Alâi) Ala-ed-din bin Halil
42	Gümüş	—	—	C/S (Alâi) Ala-ed-din bin Halil
43	Gümüş	—	—	C/S (Alâi) Ala-ed-din bin Halil
44	Gümüş	—	Larende	— Alâi (Alâ-ed-din bin Halil)
45	Gümüş	—	Larende	— Alâi (Alâ-ed-din bin Halil)
46	Gümüş	—	—	— Alü-ed-din bin Halil
47	Gümüş	—	Darül-mülk	— Alâi (Alâeddin bin Halil)
48	Gümüş	—	Konya	— Alâ-Ed-din bin Halil
49	Gümüş	—	Konya	— Alâ-Ed-din bin Halil
50	Gümüş	—	Larende	— El-Alâi (bin Halil)
51	Gümüş	—	Larende	— El-Alâi (bin Halil)
52	Gümüş	—	Konya	— El-Alâi (bin Halil)
53	Gümüş	—	Konya	— El-Alâi (bin Halil)
54	Gümüş	—	Niğde	— Ala-ed-din bin Halil
55	Gümüş	—	Niğde	— El-Alâi (bin Halil)
56	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil
57	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil
58	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil
59	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil
60	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil
61	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil
62	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil
63	Gümüş	—	Konya	— Alâ-ed-din bin Halil

II. C. Mehmed II bin Alaeddin Paraları

64	Gümüş	—	Larende	— Mehmed bin Alâ-ed-din
65	Gümüş	—	Larende	— Mehmed bin Alâ-ed-din
66	Gümüş	—	Konya	— Mehmed bin Alâ-ed-din
67	Gümüş	—	Eğridir	— Mehmed bin Alâ-ed-din
68	Gümüş	—	Kayseri	— Mehmed bin Alâ-ed-din
69	Gümüş	810	Konya	— Mehmed bin Alâ-ed-din

Para No.	Madeni	Darb Yılı	Darb Yeri		Beyin Adı
70	Gümüş	811	Konya	—	Mehmed bin Alâ-ed-din
71	Gümüş	—	Konya	—	Mehmed bin Alâ-ed-din
72	Gümüş	—	Konya	—	Mehmed bin Alâ-ed-din
73	Gümüş	819	Konya		Mehmed bin Alâ-ed-din
74	Gümüş	822	Konya		Mehmed bin Alâ-ed-din
75	Gümüş	832	Konya		Mehmed bin Alâ-ed-din

II. D. Ali bin Alaeddin Paraları

76	Gümüş	822	Larende		Ali-bin Alâ-ed-din
77	Gümüş	822	Larende		Ali-bin Alâ-ed-din
78	Gümüş	822	Larende		Ali-bin Alâ-ed-din
79	Gümüş	823	Larende		Ali-bin Alâ-ed-din
80	Gümüş	823	Konya		Ali-bin Alâ-ed-din
81	Gümüş	—	Ermenak		Ali bin Ala-eddin

II. E. İbrahim bin Mehmed Paraları

82	Gümüş	824	Konya		İbrahim bin Mehmed
83	Gümüş	824	Konya		İbrahim bin Mehmed

II. Cc. Mehmed II bin Alaeddin Paraları

84	Gümüş	824	Konya		Mehmed bin Alâ-ed-din
85	Gümüş	824	Konya		Mehmed bin Alâ-ed-din

II. Ee İbrahim bin Mehmed Paraları

86	Gümüş	827	Konya		İbrahim bin Mehmed
87	Gümüş	827	Konya		İbrahim bin Mehmed
88	Gümüş	829	Konya		İbrahim bin Mehmed
89	Gümüş	829	Konya		İbrahim bin Mehmed
90	Gümüş	830	Konya		İbrahim bin Mehmed
91	Gümüş	832	Konya		İbrahim bin Mehmed
92	Gümüş	832	Konya		İbrahim bin Mehmed
93	Gümüş	833	Konya		İbrahim bin Mehmed
94	Gümüş	833	Konya		İbrahim bin Mehmed
95	Gümüş	834	Konya		İbrahim bin Mehmed
96	Gümüş	836	Konya		İbrahim bin Mehmed
97	Gümüş	840	Konya		İbrahim bin Mehmed
98	Gümüş	841	Konya		İbrahim bin Mehmed
99	Gümüş	841	Konya		İbrahim bin Mehmed
100	Gümüş	840	Konya (845?)		İbrahim bin Mehmed
101	Gümüş	846	Konya		İbrahim bin Mehmed

Para No.	Madeni	Darb Yılı	Darb Yeri	Beyin Adı
102	Gümüş	846	Konya	İbrahim bin Mehmed
103	Gümüş	849	Konya	İbrahim bin Mehmed
104	Gümüş	851	Konya	İbrahim bin Mehmed
105	Gümüş	855	Konya	İbrahim bin Mehmed
106	Gümüş	856	Konya	İbrahim bin Mehmed
107	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
108	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
109	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
110	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
111	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
112	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
113	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
114	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
115	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
116	Gümüş	858	Konya	İbrahim bin Mehmed
117	Gümüş	864	Konya	İbrahim bin Mehmed
II. F. İshak bin İbrahim Paraları				
118	Gümüş	—	Konya	İshak bin İbrahi m
119	Gümüş	880	—	İshak bin Karaman (?)
120	Gümüş	807	—	Orhan bin İshak
II. G. Pir Ahmed bin İbrahim Paraları				
121	Gümüş	—	Konya	Pir Ahmed bin İbrahim
122	Gümüş	870	Konya	Pir Ahmed bin İbrahim
123	Gümüş	870	Konya	Pir Ahmed bin İbrahim
124	Bakır	—	Konya	Pir Ahmed bin İbrahim
III. İsimsiz Nakışlı Bakır Mangırlar				
125	Bakır	—	Konya	—
126	Bakır	—	Konya	—
127	Bakır	—	—	—
128	Bakır	—	Konya	—
129	Bakır	—	Konya	—
130	Bakır	—	Konya	—

Karaman Oğulları Madeni Paralarındaki Duaların okunuşu

6,7,8,...	El-Mülk-ül-Allah
37,41,	İzzet-ül-Allah
38	Allah-ül-muin ve Resûl-ül-mübîn
39	Allah velâ siva-hü Muhammed Nebi
40,54	Vüleyh-ül hak vüleyh-ül mülk
43,44	Tevek-ül-aleyh-ül-Allah
46	El minnet-ül-Allah
48,53	Nasr-ün min-Allah-ü ve feth ün karib
49,50	Allah Müfettıh-ül-ebvab
60,61	Lâ-ilahe-il-Allah Sallal-ül-aleyh
71,71 A	Ya daim fela fena - Ya hafız ihfaz - velâ zeval mülk-e-hu
75,76	Ya Kerim El Gafur El Adil
77	Zıl-üs-Sultan Ke-zıl-Allah Sebat-ül mülk bil-adl
79	Ya hafiyel eltaf Neccina minna nehaf
80,81	Zaman Allah-ü rızk-a Külle ahadin
82	Bereket-ül mal fi eda-el zekat Bereket-ül ömr fi hüsn-ül amel
83	Bereket-ül mülk Fi idamet-ül-zekât
84	Tül-ül ömr-i mea-et-taa Min hil-ayıl enbiya
86	Rükn-ed-dünya veddin
89	Bereket-ül mal Fi edayı el-zekât

Duaların Türkçe Manaları için ait olduğu paralara (No. su yazılı bakılması gereklidir.

المملك الله
العزة. الله
الله المعين ورسول المبين
الله ولاسواه محمد نبي
وله الحق وله المملك
توكلى عليه الله
المنة الله
نصر من الله وفتح قريب
الله مفتاح الابواب
لا اله الا الله محمد رسول الله صلى الله
يادايهم فلا لنا يا حافظ احفظ ولا زوال ملكه
يا كريم الغفور العدل
ظل السلطان كظل الله ثبات المملك بالعدل
يا حفي الا الطاف نجنا منا نحاف
ضمن الله رزق كل احد
بركت المال في اداء الزكاة بركت العمر في حسن العمل
بركه المملك في ادامة العدل
طول العمر مع الطاعة من خلع الانبياء
ركن الدنيا والدين
بركت المال في اداء الزكاة

B İ B L İ Y O G R A F Y A

- 1 Ahmed Tevhid, Meskukatı Kadimi İslamiye Kataloğu, İst. 1321h/1903
- 2 Artuk, İbrahim, Cevriye, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğu Cild 1, İstanbul 1971
- 3 Bosworth, C. E. İslam Devletleri Tarihi E. Merçil, M. İpşirli Tercümesi Oğuz Yayınları İstanbul, 1980.
- 4 Çayırdağ Mehmet, Kayseride Karamanoğlu Hakimiyeti, Vakıflar Dergisi, 1981, S. 532
- 5 Erel Şerafettin, Nadir Bir Kaç Sikke Sayı 1, İstanbul 1963: Sayı 3 İstanbul 1970
- 6 İsmail Galib, Takvimi Meskûkatı Selçukîye İstanbul 1300h/1891
- 7 Konyalı, İbrahim Hakkı, Beyşehir Tarihi (Henüz neşr edilmemiştir)
- 8 Konyalı, İbrahim Hakkı, Karaman Tarihi, İstanbul 1967
- 9 Neşri Mehmed, Neşri Tarihi, Kitab-ı Cihan Nüma, Cilt II 1957, T.T.K. Ankara
- 10 Oransay Gültekin, Osmanlı Devletinde Kim Kimdi, Ankara 1969
- 11 Kürkman Garo-Diler Ömer, Alaiye Paraları, İst. 1981
- 12 Ölçer Cüneyt, Pir Ahmed Akçesi, T.N.D. Bülten İst. 1979 S. 36
- 13 Ögel Zeki, Karamanoğlu Mehmed II. nin neşredilmemiş Sikkeleri, Türk Yurdu, 1934
- 14 Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Anadolu Beylikleri, T.T.K. Ankara 1969
- 15 Uluçay, Çağatay, İlk Müslüman Türk Devletleri, İstanbul 1977
- 16 Yücel, Yaşar, Çoban Oğulları, Candar Oğulları Beylikleri, Ank. 1980
- 17 Tekindağ Şehabettin, Son Osmanlı Karaman Münasebetleri, İ.Ü.E.F.T.D. Sayı 17-18 S. 52 Dipnotu 42 1963

Müze Koleksiyonları :

- 1 Ayfon, Konya, Karaman, Kayseri, Bursa Müzeleri
- 2 İst. Arkeoloji Müzesi, Teşhirdeki İslami Paralar
- 3 Yapı Kredi Bankası Koleksiyonu
- 4 Tercüman Gazetesi Koleksiyonu
- 5 USA Smithsonian Müzesi İslami Sikkeleri
- 6 USA - ANS İslami Sikkeler Koleksiyonu
- 7 Doğu Berlin, Devlet Müzesi İslami Sikkeler Koleksiyonu
- 8 Fransa Paris Bibliotheque National İslami Sikkeleri
- 9 İngiltere, British Museum ve Oxford Ashmolean İslami Sikkeler Koleksiyonları

Şahıs Koleksiyonları :

Dr. Kazım Öztürk, Tuncer Şen, Ömer Diler, Celil Ender, Cüneyt Ölçer

Yazarın bu güne kadar yayınlanan diğer eserleri :

- 1 — Son Altı Osmanlı Padişahı Zamanında İstanbul'da Basılan
Gümüş Paralar 1966

Mevcudu kalmamıştır.

- 2 — Yıldırım Bayazıdın Oğullarına aid Akçe ve Mangırlar 1968
Mevcudu kalmamıştır.

- 3 — Sultan Mahmud II Zamanında Basılan Osmanlı Madeni Pa-
raları 1970

Mevcudu kalmamıştır.

- 4 — Rusya Müzelerinde (Moskova ve Leningrad) İki Nadir Os-
manlı Madeni Paraları 1972

Mevcudu kalmamıştır.

- 5 — Nakışlı Osmanlı Mangırları 1975 Fi: 300 TL.

- 6 — Sultan Abdülmecid Devri Osmanlı Madeni Paraları 1977
Fi: 250 TL.

- 7 — Sultan Abdülaziz Han Devri Osmanlı Madeni Paralar 1979
Fi: 250 TL.

- 8 — 50 Yılın Türk Kâğıt Paraları 1973
Mevcudu kalmamıştır.

YENİLİK BASIMEVİ
İSTANBUL — 1982

**Kitapların istenme adresi :
Cüneyt ÖLÇER
P. K. 101 Teşvikiye
İstanbul**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

LEVHA 4

21

22

23

25

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

44

45

46

47

48

50

51

52

53

54

55

56

57

59

60

62

63

64

65

66

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

79

80

81

83

82

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

100

102

103

104

106

105

106

109

111

118

119

120

121

122

123

124

125

127

128

129

130

131

